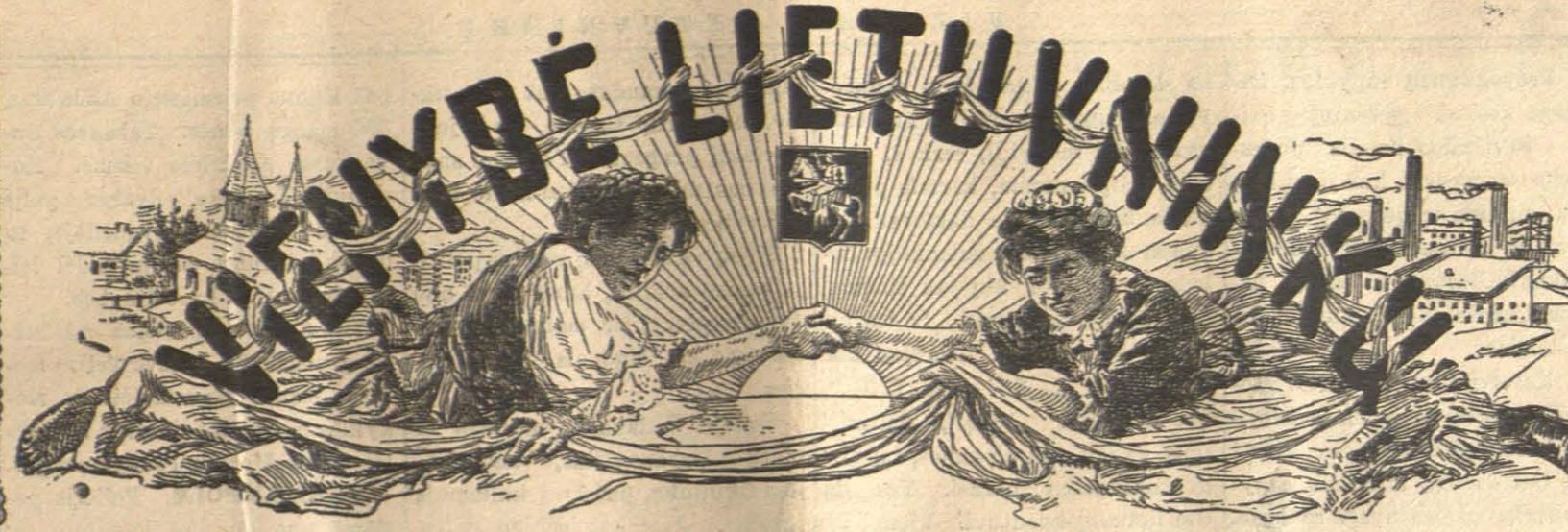

"Vienybė Lietuvninku"
IŠLEINA KAS SEREDA
BROOKLYN, :: NEW YORK
Prenumerata metams:
Suvienytose Valstijose..... \$2.00
Europoje ir kitur..... \$3.00
Kanadoje \$2.50
Prenumerata mokama iš viršaus
Prenumerata metams skaitosi nuo
taiko užsirašymo, ne nuo Naujų
Metų.
Apgerainimą kainą klausite
laikšk.
J. J. Paukštis ir K. Brazys
120-124 GRAND ST.
Brooklyn, New York.

THE LITHUANIAN WEEKLY
"Vienybė Lietuvninku"
PUBLISHED
EVERY WEDNESDAY
BROOKLYN, :: NEW YORK
Yearly subscription rate
In the United States..... \$2.00
To Foreign Countries..... \$3.00
To Canada 1.75
Advertising rates on application.
Address all communications to
the publishers:
J. J. Paukštis & K. Brazys
120-124 GRAND ST.
Brooklyn, New York.

Visuomenes, literaturos ir politikos savaitinis laikraštis.

Nr. 6.

Brooklyn, N. Y. 7 d. Vasario (February) 1912 m.

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER OCTOBER 23, 1907, AT THE POST OFFICE AT BROOKLYN, N. Y., UNDER ACT OF MARCH 3-ED, 1879.

Metai XXVII.

KAS UŽPAKALYJ MUS DARBU STOVIA?

Aną savaitę p. Hertmanavičius rašė iš pirmosios „lietuvių sostapilės” žinią, kur ne tai pagriaudena, ne tai perspėja visuomenę prieš „smalavirius”. Skaitytojai pamena tą šviežiai paskilbusi straipsni, todel mums čia neberekis jo turinį atkartoti. Pagaliaus mės nestovime linkui to straipsnio nei *pro nei contro*. Gali būti dalis teisybės, kad i lietuvių vakarėlius Amerikoje stengiasi rusofili dvasė išsibraiati. Bet galėjo būti, šiamate atvejuje, kad išopusi ir visuomet bei visu skraudžiamą lietuvių širdis, iš keleto padainuotų rusiškų dainelių ir rusiško hymno, pasijuto užgauta. Skriaudžiamas ir amžiaus sloganamas bei visu išnaudojamą lietuvis išdirbo didelį jautrumą, nėsiptekėjimą ir nuožvalgą. Jis dažnai neįsitiki rusui nors ir geriausiam žmogui, atsiminęs dar tuos laikus, kada po rusų valdžios letena stėnėjo, kada jam prigimtoje motinos kalboje po didžiausia bausme buvo draudžiamas rašyti ir skaityti. Nesiortėj kelti lermo delei rusiško hymno, nors, tarpe kabelių pasakytum, kad geriaus būtų girdėti artistiškai išpildomas mūsų vakarėliose mūsų tautos hymnas.

Tačiaus mums giliai inkrito šie p. H. žodžiai: „*Pastaruoje laikuose visi pastebėjome, jog mūsų tautiškame veikime nickas nevykssta. Ira didžiausios organizacijos, viskas virsta prieš mūsų geriausius sumamus. Niekais eina visi mūsų geri pasistengimai, o platinasi dervos kvapas*” etc. Toji „derva”, p. H. nuomone, yra lindimas rusų ultra-nacionalistų dvasės išeiviu tarpan. Nežiūrime taip pessimistiskai litara litaron, kaip p. H. Vienok jo mintis giliai kur tėv ūždyje kiekvienam lietuviui atsiliepja. Neina taip jau niekais visi mūsų geri pasistengimai. Tačiaus mės senai jau nujaučiame, kad prieš mūsų, prieš lietuvių pasistengimus yra daromi kiti kokie tai pasistengimai. Lietuvoje pereit 30-kiu metų prieš šiuos ant lietuvių pasistengimus kovojo čiela mūsų gentkartę, čiela eilė mūsų prakilnių vyrų ir moterų. Kovojo „ausriečiai”, kovojo „varpiečiai”, kovojo „balsiečiai”. Dažnai tie slaptini pasistengimai bu-

vo pagauti už uodegos ir iš-vilkti švieson. Kiekviena syki mės pamatydamas vieną iš dvių slapūnų žvériukų, — tai būdavo arba rusifikacijos arba polonizacijos kailij žvérėlis.

Bet kas eina prieš lietuvių pasistengimus Amerikoje? Kad eina, tai galime neabejoti. Galėtum jau nebesibaityti lenkų arba polonizacijos žvérėlio: lenkai turi savo bēdas, ir tik kokie iširėliai nenuovokos besikėsintu da listi lietuvių tarpan su tikslu sau sužvejoti tokį tok-pat nenuovoką lietuvišką „palioką”, kurio kailis nevertas išdirbimo ir kokių užaušelių mės lenkams meiliai atiduotume, — nes iš jų niekam nėra tautiskos naudos. Bet ar mus užmiršo Rusijos valdžia, tai kitas klausimas. Čiela eilė atsistikimų tarpe išeiviu ir Rusijos valdžios pastaraisiais metais parodė, kad ji savo išeivius rūpestingai globoja, — tai su pagalba oficiališkų konsulų, vice-konsulų, attaché ir „speciāliškų činovnikų”, — pridėtume da ir kickvienoje Amerikos didelesnėje kolonijoje pasodintą rusišką šventiką — tariant popą, kuris savo „parapijoje” kartais vargai turi penketa „parapijonu”... Juk jiems reikia alga mokėti. Todel jie turi dirbt. O ką dirba, tai mums nežinia... Na, o kaslink slaptų agentų, kuriuos lietuvių taip negražiai apskrikštijo „šnipais”, tai jau pas mūsų buvo rašoma — jie savo dalį atlieka, ir rasi nekarta lietuvių viešuose nepasiekimuose mės susektume priežastį prie tų patamsės žmogelių slenkščio...

Ar tai jau paskutiniai mūsų tautiškoko kilimo ir susi-pratimo nedraugai? Var-giai. Kokie dar daugiai? Vargiai. Kokie dar daugiai? Beabjonės tūlas ir lauks, kad mės trečioje eilutėje šnekėsime apie mūsų kuningus. Kodel ne. Mės galim ir apie juos, tai yra apie jū politiką šnekėt. Tačiaus netoje prasmėje, kaip papras-tai pas mūsų šnekama. Pas mūsų i kiekvieną kuningą remiama peiliu krūtinėn. Rėkimas ant kuningų, tai numylėtasis kurių-ne-kurių žirgelis, kuriuo užsėdė joja, nežiūrėdami nei kelio nei galo. Mės kuningų pusėje matome vieną blogumą, — tai jūs politiką. Ta politika, kuri eina prieš mūsų tautos

ir bus smerkiamas. Nes, kaip rusų ultra-nacionalė politika, taip ir mūsų kuningų ultra-klerikalė politika mums yra kenksmingos: viena mūsų tautai neduoda plėtotis politiškai ir kultūriškai, kita — kultūriškai ir dvasiškai. Tačiaus yra kuningų, kurie asmeniškai šitokiai klerikalų politikai nepripraria, dirba jie savo žmonių labui, kaip jie gali ir moka. Tokių mūsų nesmerkiame, kaip ir kiekvieno žmogaus. Būna iš klerikalų pušės pa-sistengimai prieš mūsų tau-tiskai pirmeivinius pasistengimus. Bet jie labai jau paprasti ir labai matomi. Todel mūsų greitai pamatomė ir prasisebergstame. Tai jau mažiau pavojingas priešas.

Tai kas dar yra? — už-klaus nevienas. Kas dar stovi užpakalyj mūsų ir niekais verčia visus mūsų pa-sistengimus? Mums nedraugiškų pasistengimų yra labai daug! Apie juos senai šneka ir rašo. Sunku čia juos būtų surinkti. Vienok tik dabar mums prisiminė, vienas, iš pažiūros labai keistas, ir kurio plačiai neaiškisiame, nes tikimės, kad jis sa-vu laiku tinkamesnėje formoje išsiaiškis. Mums vie-nas iš žinomesnių lietuvių priduoda žinias, kad prieš lietuvių judėjimą esanti ve-dama sutarta systematiška kova. Mat lietuvių senai buvo šaukiama: „Neikite pas svetimus, eikit pas sa-vus!” Tie „svetimi” (mės čia del tam tikrų priežascių, nevardysime nei tos „sveti-mos” tautos...), — taigi tie „svetimi” pajutė, kad visose lietuvių kolonijose pradėjo iš jū rankų slysti pramo-nė ir bizniai. Tą jie priskai-tė lietuvių augančiam susi-pratimui. Ir vat jie išradė būdą: susitarė su tam tikrais lietuviiais, pačiems į savo rankas tam tikrą lietuvišką istaigą ir labai pasekmin-gai varo anti-lietuvišką dar-bą. Niekinimas lietuvių tau-tos, peikimas ir išjuokimas visų lietuviškų sumanymu, ardymas organizacijų, neši-mas suirutės tarpe lietuvių veikėjų tėnai ar tėnai vei-kantį, — tai vyriausiai esą-tų „svetimų” kovos su mūsų punktai. Tas tikslas bet gi esas pridengiamas kita nekalta ir net gražia idea. Bet patsai tikslas esas lietuvių atitrauktis nuo lietuvių ir palaikyti prie „svetimų” pramonėje, ypač prekyboje.

Argi ne tiesa, kad čia iš-rodo legendą? Mės ir no-rētume, kad tas ištikro būtu

legenda, ir delta tokioje ū-kanotoje formoje perdaivė turinį žinių, kokias surinkęs mūsų pridavė ansai lietuvis veikėjas. Vienok gali būti ir dalis teisybės. Ir delta mūsų ant p. Hertmanavičiaus pagriaudenumu pasakytu-me, kad, nors rusiškas hymnas ir „dervos kvapas” mūsų lietuviškuose vakarėliuose nėra geistinas, tačiaus mūsų išeivystėje galime ti-ketis ir kitokiu nemažiau pavojingiu „kvapu” ir pa-sistengimų, prieš kuriuos tankiai užnicka eina visi mūsų geri pasistengimai. Jeigu mūsų visuomenė vienok budės ir bus atsargi, jeigu dirbsim visi išvieno pažangiu lietuvių progra-me, tai sugrius prieš mūsų jėga visi pavojingi pasisten-gimai.

Tan. nupirkti, — esą... visai ne-nupirkti. Kur teisybės mazgas, sunku žinoti (po teisybės, net keista, kad štie grynae privatiški reikalai tarpe pp. P. ir T. iškelti i vieša reikalą...). Tame dalyke mūsų rašę p. K. Jurgelionis, ku-ris bene nušvies vieną pušę, da-mūsų visų nepastebėta. Jis-sai rašo: „Amerikos lite-ratū tiesos yra dvejopos: yra copyright, ir stageright. Tai ir parduoti galima arba tą arba kitą, arba tą ir kitą. Jeigu kas nupirklo copyright, tai turi tiesa veikalą tik atspaudinti ir egzempliorius pardavinėti. Bet negali turėti jokios pretenzijos prie pinigų išmokamų už past-a-tymą veikalą scenoje (stageright arba autorius royalitė). Petrus-kaus turbūt pardavė tik copy-right”.

// Prūsų lietuvių rinkimai. „Birutė” N3 praneša, jogei pirmieji Prūsų lietuvių rinkimai sa-vo atstovų karalystės seimą, iš-ėjo nepasekmingai: už jū kandida-tą, p. M. Reidį duota balsų vos apie 400, o buvo tikėtasi apie 2000. „Birutė” mena, kad tai del to, jog lietuvius sudemoralizavo kitų partijų kandidatai, kurie da-vė pinigus ant niekinimo lietuvių ir agitacijos prieš jū kandida-tą. Tai būty visai ne naujas da-lykas, nes prieš rinkimus visur kandidatai atidaro žinomus savo kromelius ir varo už save agitaciją. Rinkimai del jū — tai mek-leriai birža. Bet čia yra ir kitas dalykas. Prūsuose sako ir kitos partijos nusilpnėj, o ant jū viršun pasiliplę socialdemokratai (jū kandidatas Hoferis penki metai atgal gavės tik 4610 balsų, o šie-met — 6251). Reiskia lietuvių reikalai tū visų partijų tapo nu-stumti, nes Vokietijoje pirmo visko stumama tokia programa, kuri padarytu ekonomiškas perma-ninas. Tačiaus Prūsų lietuviams del šito reikia nesigraužti. Anks-ti ar vėlai jie savo tautystės pro-gramą ivykis, — nors kadir po-galutinam socialistų laimėjimui.

// Taipgi „jubilėjus”. „Sau-lė” N9 būtinai panoro pasidaryti šiemet Dr. J. Basanavičiaus „ju-bilėjų”. Todel šitokiai naujieną apskelbė: „Szmet pripuola jubilejo metas Dr. J. Basanavicius gimimo. Jisai gimes 1842 m. už-manytojas „Ausros”... nuo kur

// Polemikų šokis. „Kova” iš-teisina p-lė Račiūtė delei jos laiško, kuris pateko per netikras ran-kas į laikraščius. „Kova” tvirtina, jog tą laišką turėjo pavogti kokis vagis tautietis ir priduoti Mikolainiui, taipgi tautiečiui. Mūsų cionai tvirtiname, jog „Kova” neteisingai vagina tautiečius ir tik p-lė Račiūtė viena te-gali atrakinti tą misterijos spin-tą.

IS VISUR.

× Vėl Anglijoje neramu. Man-chesterio rajone verpėjų unija iš-kelė kovą visiems darbininkams, kurie neunijistai. Fabrikantai nenori šių pastaruų nuo darbo at-statyt, delo unijistai rengiasi iš-saukti vėl gresmę visuotiną strei-ką. Unijistai neprapažįsta nei katalikų unijos, kuri buvo susi-tvėrusi. Jau įvyko šiur-tur susi-rėmimai ir dienės.

× Persiją apskolina. Šią sa-vaitę pasirodė, jog Anglija ir Ru-sija vėl nutarė skolinti Persijai pinigų apie \$2,000,000. Kiek jos pirmiaus persams išišlē, dar neži-noma. Spėjama, kad Persija įlin-do rusų ir anglų bankams į kiše-nę ant suvirš \$6,000,000. Užtai Anglija ir Rusija dabar ingijo vi-są intekmę Persijoje; regis net dabartinę premiero Sultanach ministeriją priversi atsisakyti iš-vietos. Mat ji vis ardo anglų ir persų planus. Pagaliaus nabagai persai savo namuose tapo suvyti į kampą.

× Rusijoj gręsia pogromas. Kievoje vėl atgijo garsi byla apie nužudytais berniuką Jušinskį. Jis buvo krikščionis, todel buvo užmesta bėda žydams, būk jie ji nužūdė del krauso macams. Nors tas prietaras vėliau buvo sunie-kintas ir žydų nekaltumas pri-yoditas, vienok dabar kaip praneša centralė „Žydų Gyvenimo Liiga” Berline, vėl byla atnaujinta ir ta-po vienas žydas patrauktas tei-man, kaipo Jušinskio žūdikas. Kadangi rusų valdžia nesikiša, ir teismas sako, bene pasmerkišia tą nekaltą žydą, todel baimė ge-ma, kad Kieve, o gal ir kituose miestuose potam „tikrieji russai” iškels žydams skerdynes. Rusijos anti-semitai tik tokį progų ir laukia.

× Chinija. Regis chinų tautos vadovai suprato, jog geriaus pa-tiens susitaikinti, negu išleisti svetimą šalis, kurios betaikyda-mos priešus, nusineša jų marškinius. Šiąnėdėl chinų imperatori-us nutarė atsisakyti nuo sosto ir perduoda valdžią premierui Yuan Ši Kai. Edikto dar neapskelbė, tili sutraukia į Pekiną ka-riuomenę, kad apskelbus karliaus atsisakymą būtų kam palai-kyti tvarką, iki susidoros nauja-valdžia. Gali būt, kad įvyks res-

PERŽVALGA.

// „Trimitas” da užsikimšęs. P. Mikolainis „Kovoje” rašo, jogei p-lė Račiūtė jau indavusi buvo „Trimoto” rankraštį, pradžioje 1909 m., viso 17 dainų, parengtų mūsų gerb. kompozitoriaus Mi-kolo Petrusko, ką apsiemė išleisti L. S. S. Tas jau esą atspaus-ta net rudenyje 1910 m. ir dar tebeguli Tilžėje. Spaudėjas, Mau-derodė, už 2000 egz. pareikala-vęs net 1591 markių, bet besiderant nusileidęs ant 1091 markių (\$259.16) ir reikalaujas dabar greitai tą sumą užmokėti. P. Mi-kolainis apie tai rašęs p-le Račiūtei sausio 4, šiu metu, idant L. S. S. užmokėtų tą sumą iki sau-sio 20, bet negavęs jokio atsakymo. P. Pruselaitis sakęs, jog Mi-kolainio laiškas tapęs perduotas p. Purviui, sekretoriui naujojo Pild. Komiteto ir etc. etc. „Tri-mitas” visgi jokio balso neišduoda, pakol su skola užkimštas. — Nenorime būti nesmagum prana-su, vienok mums matosi, ar tik L. S. S. Pild. Komitetas neiškirs p. Mikolainiui šposą, palikdamas jį kandidatas Hoferis penki metai atgal gavės tik 4610 balsų, o šie-met — 6251). Reiskia lietuvių reikalai tū visų partijų tapo nu-stumti, nes Vokietijoje pirmo visko stumama tokia programa, kuri padarytu ekonomiškas perma-ninas. Tačiaus Prūsų lietuviams del šito reikia nesigraužti. Anks-ti ar vėlai jie savo tautystės pro-gramą ivykis, — nors kadir po-galutinam socialistų laimėjimui.

// Dar į pp. Petrusko ir Tananevičiaus prietikius. Iškilus ginčams apie p. M. Petrusko mu-zikalius veikalus ir apie tai: kas-dabar yra tū veikalų savininku, buvo išreikšta visokių nuomonų. Patysi p. Tan. rašę, kad jis esas tarp lietuvių dedasi. Ji matomai neregėjo negirdėjo, kad Dr. B-čiaus 60 metų jubilėjus buvo per-nai sukakes, apvaiščiotas ir pla-ciai aprašytas, ir kad B. gimė 1851 m., tai yra 9 metus vėliau, negu „Saulė” verčia užginti.

publika. Atnaujintas imperatorui ir jo giminei žadama kasmet išmokėti po \$2,000,000 pensijos.

X Serbija. Serbų armijoje susikta suokalbis prieš karalių Petru. Mat armija norinti varu priversti, kad atstatytų radikalų ministeriją arba pats atsisakyti nuo sosto ir atiduotų ji savo in-pėdiniui, kuris armijai labiau intinkas. Delto visko ministerija neapsinkentė ir dabar visa atsisakė iš vienos. Todel šiuom žygiam karalius liko išgelbėtas iš kėblaus klausimo.

X Hameršteino vargai. Garsus operų pramotorius Hamerštein, apliečias pernai Ameriką, nerado pasiekimo su operomis ir Londono. Neapsimokė ir gana. Buvo kreipėsi iš augstosios luomas, bet tie nesudėjo užtektinai subskripcijų operos palaikymui. Nėra kas daro. Dabar Hameršteinas nusprenād pusiau numuštį bilietai prekę, kad prileisti iš operų višą liaudi. Dabar bus bilietai nuo 2.62 iki 24c. ant galerijų. Gal paprastoji publika opera ir išlaikys.

X Mexika. Cionai vėl prasidėjo bruzdėjimai. Ypatingai su Madero valdžia neužganėdintos valstijos Chihuahua ir Morelos.

X Airių bruzdėjimas. Anglijos parlamente perėjo billius, kuris regis atėmė Irlandijai visą viltį gauti savivaldą. Rods airiams duota kontrolė ant savo krašto muičių ir akeizos, vienok jie tuo nepakaktinti. Ta diena, kada bus po Irlandiją perskaityta šitas billius, airiai nacionalistai rengiasi viršininkus išvaikyti. Todel būsia išsiuntinėta į tas vietas kariuomenė.

Provokatorių tupyklon. Didaburge keletas gyventojų išvijojo iš ištvirkimo namus provokatorių Gasperovič, kur jis su kinzais sužeidė ir pusgyvi inkis tupyklon. Teismas pasmerkė užpuolikus: Olechną 15 metų kartogos, Chruščiną — 12 metų. Kitus išteisino.

Kareiviai sušalo. Ties Mophilev-Podolsku, išsiję du konvojinai kareiviai iš Jampolio, rasti buvo ties Jaruga miesteliu negyvai sušalet, su šautuvais rankose.

Anglams priimt. Maskvos miesto valdyba pareikalavo asigruoti 35,000 rub., kad gerai priimti iš Anglijos atvyksiančius veikėjus.

Užsimušė aviatorius. Kaune, ant Šanę, padporudžikas Rudnev, kridamas žemėn nuo aeroplano susikūlė ir vėliaus pasimirkė.

Žydų skurdas. Varšavoje apie 5000 žydų, daugiausiai kriaunų, šančių ir kit. amatinių neteko darbo. Užėjo bedarbės. Minios žydų gulte apgulė labdarystės istaigas.

Bausmės. Tfiflise 3 žmonės pasmerkti mirties bausmei.

Filologai suvažiavo. Peterburge atsidarė 1-asis filologų suvažiavimas.

Finų seimas. Ministerių taryba nutarė atidėti sušaukimą finų seimo iki 1 d. kovo mėn.

Valdžia pačėm drąsą. Kam nežinomi yra du Rusijos atgaleivių didvyriai: vyskupas Hermogenas ir šventikas Heliodor. Jie per porą metų pridare Rusijos tiek skandalą, kad net valdžiai pasidėrė sarmata prie kitas šalis. Todel pagaliaus valdžia nutarė abudu didvyriu ištremti: Hermogeną i Žirovicos vienuolyną, o Heliodorą — Sergievskon posadon, Maskvos gub. Išvažinodamas Hermogenas iškeitė valdžią, užtai kad priima atvažiuojančius iš Anglijos svečius „heretikus“. O Heliodor ant keršto išėjo į Maskvą pėšias, kad nesinaudoti valdžios geležinkelio. Regis, kad šių dvių keikūnų komedija jau užsibaigia.

900 nuneš ant ledo. Iš Helsingforso, Finlandijoje, praneša, kad nuo Pitkapaasi salos atskilo ledo su žeme milžiniška skeveldra ir nuneš su savim į jūres 900 žvejotojų. Gali būt, kad pasiekis juos išgelbēti, jeigu ne užveis audra.

Dūma prieš amerikonus. Nacionalistai įneš Dūmon sumanymą, kad būtų griežtai uždrausta žydams, Amerikos ūkėsams, sugrižti Rusijon. Prie to reikalauja pakelti muitus ant įvežamų į Amerikos tavorų. Ikšiol da tas įnešimas neperėjo.

Ís Rusijos.

Kategorininkų streikas.

Pskovo vyriausiamie kalėjime nesenai buvo iškišę didelis streikas. 150 kategorinių (iš 800) aprekiškai buvo badavimą ir nepriėmė maisto keturioms dienoms. Jie protestavo prieš kalėjimo vyriausybę, kuri kategorinius labai plakdavusi. Dažkas nusirynė be pasekmė: streikieriai vėl pradėjo valgyti, o vyriausybė per laikraščius nuo užmetimų išsigynė. Sunkus streikas retėžiuo!

Spando represija. Peterburge laikraščio „Groza“ redaktorius M. Petrov nubaustas 500 rub. arba 3 mėnesiams aresto. Varšavoje nubaustas 5 rub. krautuvinkas už indėjimą lange Kosciuškos paveikslą. Rašo „Rieč“, jog Rygoje lietuviško laikraščio redaktorių nubaude ant 250 rub. Nežinia, katra laikraščio, nes tėn yra du. „Kievska Mysl“ nubausta 300 rub. už straipsnių apie Odesos universitetę.

Dailininkų suvažiavimas. Peterburge atsibūna visos Rusijos dailininkų suvažiavimas. Ovacijas išsaukė grafienės Paninos perskaitytas pranešimas apie jos triūsu platinamą dailės supratimą tarpe prastų darbininkų. Ji rengia parodėles ir kursus. Tūlose vietose kaimiečiai pradėjė net hollandiškosios mokinčių piešimų dailę studiuoti.

„Žid“ ar „evrei“. Taškento gubernatorius uždraudė policijai raštuose vartoti šiuos išsitarimus kaslink žydus: „ruskij žid“ ir „buchsarskij žid“. Paliepta vadinti „rusko-podannyj evrei“ ir „buchsarsko-podannij evrei“.

Pigiai! Krasnojarske valst. patarėjas Nefedor užmušė darbininką, kuris buvo susinešęs su jo motere. Teismas pasmerkė Nefedorą... 3 savaitėms aresto.

lis didokas, pilnas žydų sankrovė, aludžių, traktierų. Yra bažnyčia, dvi mokykli, cerkvė, kuron, kaip sakoma, kartais popas atsilanko. Yra da daktaras lenkas ar gal greičiau sulenkėjė lieutuvis; prie mokyklų yra žinoma, mokytojai, bet rusai. Ir turbūt viskas apie aduvą. Norėjau kur

pinigus sunaudotų ant gero tikslu, bet širdi skauda, kad juos ta nakti prageria. Tokiame susirinkime dalyvauja kai-kurie ir iš blaivybės narių.

Mūsų valsčiuje į rudenį policija atėmė arklius, kurie buvo nuo čigonų pirkti ar mainant gauti. Neverta su čigonais bičiuoliavties.

Sodoje Jadaugiu, vaikinas 21 metų Urbanavičius, tarnaujantis pas ūkininką, pateko į kuliamąja mašiną. Jam sutriuškino galvą. Mirė.

Vardienėlis.

VILKAVIŠKIS, Suv. gub. Savio 1 d. pavakaropė 7 svarbus kaliniai, kuriems už žmogžudystes, kitiems už plėsimus gręsė katorga, nugirdė gerai kalėjimo sargą, kuris nepajėgė nei durų užrakinėti. Nugirdė, kaliniai pasiėmė raktą, kuri reikėjo, atsirakino ir išbėgo. Mažesni nusikalteliai, pasivaikščiojė po miestą ir traktierius, sugrižo ir nuėjė prisikėlė sargą, kitą pasiprašė arbatos užkaistį.

J. R.

ALUNTOJE Grudžio 17 d. a. a. numirė mūsų daktaras, pulkininkas Jonas Gaidys, kuris ne maža patarnavo mums Aluntiečiams, gyvendamas tarp savųjų.

Vyturus.

Kuningai rengiasi prie rinkimų į Dūmą. Kauno rusų laikraštis „S. Z. T.“ nesenai paskelbė, jog

„katalikų partija“ Kaune taruis apie tai ir pažymėjusi 6 kandidatus į Dūmą — 3 kuningus ir 3 svietiškus. Iš kuningų buvo išvardyta kun. Tumas ir Dambrauskis, o iš svietiškių — buvęs pirmosios Dūmos atstovas J. Kubilius. Vienok kun. Dambrauskas

tame pat laikraštyje praneša, kad jis neturi mažiausio noro keisti savo literatūros veikimo politikos veikimu, vadinas atstovu būti nenoris.

(„Liet. Žin.“)

J. Basanavičiaus 60 metų su- kaktuvio paminėjimas. Paryžiaus laikraštis „Les droits de l'homme“ (Žmogaus teisės) savo N57 indėjo J. Gabrio parašytą J. Basanavičiaus trumpą biografiją ir paminėjimą tos rolių, kurių J. B. lemta buvo sulošti mūsų tau-tos atgijimo historijoje. Šis J. Gabrio straipsnis yra atspausdinatas skyriuje, „Le Droits des Peuples“ (Tautų teisės).

E. Jelenskaičia-Dmochevskienė. Lenkų beletrista ir buvusi „Jutrenka“ redaktorė du mėnesius iškalėjusi, buvo iš kalėjimo paleista prieš pat Naujus Metus.

Naujas laikraštis. Vilniuje įėjė „Kwartalnik Litewski“ patekės į Zavadskio, žinomojo knygyninko, savastį ir būsiąs pakeistas mėnesiniu illustruotu laikraščiu „Litwa ir Ruś“. Jo svarbiausis tikslas bus Lietuvos ir Baltarusijos etnografijos tyrinėjimas.

Suvažiavimas. Švietimo ministerio padėjėjas baronas Taube grudžio 28 d. atidengė Peterburge senovės kalbų mokytojų suvažiavimą. Iš to suvažiavimą buvo nuvykę ir mūsų kalbos žinovas Jonas Jablonskis, Bresto gymnazijos mokytojas.

Senovės paminklai. „S. Z. T.“ skelbja, jog Prūsijos Lietuvoje netoli nuo Prėkilio miestelio viename iš senovės kapinių rasta daugybė bronzo ir vario daiktų su lietuviškais parašais. Tie visi daiktai liūdija, kad 14, 15 ir 16 šimtmetyje Lietuvos pramonija ir kultūra buvusi gerokai išsplėtusi.

Parduodamas dvaras. 1912 m. kovo 20 d. parduodamas už skolas, kurios neša virš milijono rublių dvarininko S. Gavronskio dvaras „Veselovo“, gulintis prie

pat Kauno priemiesčio Aleksotas, 300 margų žemės. Taksavos Suvalkose apskričio teisme. Kadangi „Veselovo“ dvaras gulė Kauno tvirtovės apygardoje, to dvaro pirkimui reikia todel leidimas gauti iš karo žinybos.

TELŠIAI. Apšvietos ministras gruodžio 20 d. davė Telšių moterų Joanos Narutavičienės mokyklos mokinėms tiesas ir mokyklos vardą Moterų Progymnazijos.

MARIJAMPOLE. Policija pasiėmė nuo parodos komiteto sekretoriaus inž. P. Vitkausko surašą, kam yra duota dovanos. Kiti spėja, kad pagal tą surašą atiminius pagyrimo laiškus su lietuvišku tekstu.

Mirė senovės dalykų rinkėjas. Nesenai mirė žinomas Vilniuje senovės dailės ir archeologijos daiktų rinkėjas Bol. Šulskis. Jis turėjęs surinkęs nemaža brangių dalykų.

Panaikinti pasninkai. Naujuoju popežiaus įsakymu panaikinti pasninkai Naujų Metų, Trijų Karalių, sv. Petro ir Povilo, Žolinės, Visų Šventų ir Nekalto prasidėjimo dieną, jei tos šventės išpuola penktadienį ar šeštadienį.

Moteris pramonijoje. Vabalninkų moterų lietuvių katalikių draugijos skyrius tomis dienomis inkurė savo audimo ir mezgimo dirbtuvę.

(„Liet. Žin.“)

„Lud“. Vilniuje išėjo N1 naujo p. M. Dovoinos-Silvestravičiaus leidžiamas lietuvių dvasioje lenkų kalba laikraštis „Lud“ (Liaudis). Laikraštis skiriamas išleidiams ir šiaip mažai apsižiūrius išleidžiamus lietuviams, kad sužadinus juose lietuvių dvasią.

KAUNAS. Kun. Žongolavičius pasižalino. Žemaičių vyskupo sekretorius kun. Br. Žongolavičius atsistatydino; į jo vietą pa-skirtas seminarijos prof. kun. K. Šaulys, gimęs 1863 m. įšventintas 1898 m. Kun. Br. Žongolavičius, kaip girdėt, žadės išvažiuoti užsienin bent dviem metam. Žemaičių vysk. sekretorium kun. Žongolavičius buvo 10 metų, nuo 1892 metų.

Del Seinų vyskupo sostinės. „Głos Warsz.“ rašo, kad J. E. vyskupas Karosas visai nesirūpija, kad perkeltų Seinų vyskupo sostinę į Seinų Lomzon, ne tam reikių visupirma Vatikano ir Peterburgo sutikimo, antra, bent pusės milijono rublių išlaidžiamas „Gł. Warsz.“ nuomone, perkeliama vyskupo sostinės Lomzon būtų parankus tik lietuviams, kuriems lengviau būtų tuomet atskirti Suvalkų guberniją nuo Lenkijos.

Seinų vyskupijos kuningų permainos. Kun. Kriščiukaitis pa-skirtas Pilipovo klebonu, kun. Aleksandravičius, Pionticos klb. pa-skirtas Kobilino klebonu ir Mazykieckio dekonu.

TELŠIAI. „Kur. Lit.“ praneša, kad Telšių vyrų gymnazijos valdyba atstačiusi direktorių, Basiškovių. Jisai, mat, gruodžio 21 d., bardamas už ką tai mokinius, sudavęs vienam III klasės mokinui, Bytautui, veidan; bėto, ne-silankydavęs dažnai į savo lekejas, arba ateidavęs 5 minutėmis prieš pat pabaigą, rūkydavęs klasėse, per lekejas, paperos ir tt.

KUPIŠKIS, Ukmergė. apskr. Palėvenėje už kokio pusvarsio nuo Kupiškio, rymo didelis pilialkalnis. Kadaisė tą pilialkalnį buvę atnaujinę švedai. Žmonės sakė, kad kiekvienas švedas po vieną žemę kiverį tepylię, — ir supylę tokį pilialkalnį. Švedai tada visus žmones buvę nukariavę; nebegaudami niekur priešininkų,

jie ēmė šaudyti dangun, už tai jie buvo nubausti: baisus šalčius išsaldę netikėlius švedus.

Žuviminkavimas Lietuvoj. Kau-no gubernijoje, ypač Rešemų ap., daugelis valstiečių pradėjo pas- kutiniu laiku veisti žuvis, daugiausiai karpjus, kad paskui juos pardavinėti. Tokie ūkininkai tu- ri išo jau nūdien, nemažai pelno. Tam tikros kudros duodančios kiekviena po 200 iki 400 rub. gryno pelno. Tokias kudras turi ūkininkai: Pranas Budrys, Šima-vičius, Eičiūnas ir kiti. Daugiausiai veisiams vadiniame „karališkiesi karpjai“.

Vilniaus lietuvių tarpe kilo su- manymas išskelti 6 vasario d-ro J. Basanavičiaus sukaktuvės „Rū-tos“ salėje. Nutarta kvieсти daugiau žmonių dalyvauti tose su- kaktuvėse. Jubiliato pagarbai bus šeimyniška vakarienė, refe-ratas atsiminimą iš „Aušros“ ga-dynės ir pasikalbėjimai. Sudaryti tas vakaras pavessta J. Vileišiui.

Permainė vardą. Atkeliauva iš Peterburgo Vilniun lenkų mokslo laikraštis „Kwartalnik Litewski“, p. J. Obsto redaguojamas, vadisis dabar „Litwa i Ruś“, iš-eis kas mėnuo (ligšiol ējo keturius sykius per metus). Laikraštį leis dabar Vilniaus knygyninkas Zavadskis.

Prie gr. Korvin-Milevski. Vilniškė „Bieloruskoje Obščestvo“ žada išleisti tam tikrą knin-gelę, kur būsių sugriauti visi grafo J. Korvin-Milevskio intarimai prieš bal-tarusius, kad jie esą visi revolu-cijonieriai, politikos nesusipratėliai ir tt., ką grafas prirašė save kningoje „Walka z kłam

LEIPALINGIS, Seinų ap. Nakiai iš 12 į 13 gruodžio išilaužė vietinių monopolijų vagis ir pagriebė 118 rub., nuojo savais keliais. **Juozas Volungevičius.**

VILKAVIŠKIS, Suv. gub. Sausio 2 d. iš kalėjimo pabėgo 7 katorginiai kaliniai. **K. Baltrukonis.** („Šaltinis“)

Prie „Žiburio“ uždarymo. Jau buvo skelbta, kad žinoma draugija „Žiburus“ — uždaryta. Daibargi „Šaltinis“ šaip rašo: „Žiburio“ skyriams pranešima. Visa, kas galima, padaryta Vydaus Dalykų Ministerijoje patvirtinimui „Žiburio“ draugijos galėtai naujai sūstutytis ir induotus Departamentui ištatas. Reikia tikėtis, kad neužilgo viskas išsi-riš gerouju. Tuo tarpu visi „Žiburio“ draugijos skyriai ir visos jų ištaigos privalo veikti, kaip lig šiol veikė. Mokyklose lekcijos po Kalėdų privalo prasidėti paskirtu laiku. **Žiburio draugijos pirminkas Kun. M. Gustatis.**

Iš Amerikos.

Kardinolas už Taftą. Baltimore, Md. kardinolas Gibbons viešai išsireiškė, jog prez. Taftas esas jo numylėtas kandidatas vėl i prie zidentus šiu metų rinkimuose. Jisai pagyrė ir demokratus.

Iranda vaikams guzikus. Philadelphia prokuroro pagelbinkas Rogers sumanė naują būdą, kaip apsbergti merginas nuo vedusių vyru flirto (mergišavimo): jisai pataria padirbtį tokius guzikus, kuriuos kiekvienas vaikinas turi nešioti ant ženklą, jog yra nevedęs. Kaip priversti vaikinus, kad tuos guzikus nėšotų, tai Rogers palieka kam kitam šitą riešutį perkasti. Turbūt valdžia priverstų.

Kubelik persiprovė pirštą. Chicago, Ill. garsus čehų smuikininkas Jonas Kubelik, bedailindamas pas manikiurą nagus, persiprovė pirštą. Todel daugelyj miestų prižadėti koncertai atsakyta. Kubelik už pirštą gausias \$23,500 pašalpos iš londoniškės „Lloyd“ apsaugos draugijos.

Valkatos dėkingumas. Philadelphia, Pa. tūlas aptiekarius J. Clair netikėtai gavo sumą pinigų, kuriuos jam užrašės mirdamas tūlas Waters. Išsiaiskino, kad aštuoni metai atgal aptiekarius davė valkatai \$1. Vėliaus valkatos praturtėta, todel jam dar sugražino tą dolerį ir priau-giusius nuošimčius. Viso pasidare... \$124,999.

Iš Lawrence streiko. Vasario 2 d. italių kolonijoje rado sklepę užmuštus keturis streiklaužius: J. Sarvaria ir jo moterį, Anna Tanguay ir Felix Gonn. Jie buvo sugrižę prie darbo. Mena, kad streikieriai tą padarė. Ant diuri rado kreidos parašą: „Scab“. — Teroras apmēr visą apylinkę. Kalėjiman uždarė unijos organizatorius J. Ettor ir A. Giovanni, būk del jų kurstymo anadien buvusi užmušta moteriškė. Jnos laiko be kaucijos. — Streikas tebeina ir gerai laikosi syriečiai, armėnai, lenkai, rusai, italai ir lietuviai. Bet sakoma lauž streiką Kanados ir Belgijos francūzai darbininkai, kurie geras algas pirmiau gaudavo. Padėjimas labai rūstas. Ypač sunkiai kenčia tie streikieriai, kurie su šeimynomis. Daugelis badoja. Todel visur išiuntinėta atsišaukimai, kad kiekviena tauta savo streikuojančius vienintelius paremtų. Lietuviamas pašalp priiminėja: A. Ramanaukas, 101 Oak str. Law-

rence, Mass.

Tafta remia. Iš Tennessee ir Virginija valstijų parėjo žinios, jog tėnai beveik vienbalsiai remia p. Tafto kandidatūrą.

Bevielio žinios. Iš Washingtono parėjo žinios net iš Honolulu, perduodamos bevielin telegrafu. Jas siunčia tėnai dabar nuplaukęs amerikonų Pacific laivynas. Aiškios žinios be vienos pereina net 4,303 mylių!

Brangumo konvencija. Prez. Taftas įnėš kongressas sumanydam — sušaukti iš Washingtono iš visų pasauly ūchinių ekonomistus bei valdžių atstovus ir apkalbėti, kodel visur pragyvenimas eina brangyn ir surasti būdą, kaip ji nupuginus.

Reikalauja vaiką numaižint. Washington. Demokratų vadovai pareikalavo iš kongreso, kad sumaižinti raitarijos vaisko nuo 15 iki 10 pulkų. Jei tas pereity, tai sakoma valstybei susižedytu apie \$5,000,000 kasmę.

Intaria apie 30 dynamičių. Indianapolis, Ind. Grand Jury baima dokumentus apie įvairius dynamitavimus, įvairose vietose. Laikraščiai išgavo iš teismo žinias, jog bene apie 30 žmonių esą intarta už dynamitu ir jau ateinančią savaitę prasidėsianti ant tariamuojų niekadėjų medžioklę.

Išganymo Armijos turtai. New Yorke, Salvation Army sekretorius Paert paskelbė, jog šioji organizacija turinti visoje Amerikoje apie \$5,000,000. Gaila, kad ji niekad nepraneša, kiek ji sunelpja ubagų ir vatkant!

Roosveltas už sufragizmą. Savo organe „Outlook“ ex-prezidentas Roosvelt apskelbė esąs moterų balsavimo šalininku. Tik jis sako meilytę, kad tą tiesą joms vyrai suteikty per visuotiną balšavimą.

Darrow po teismu. Garsus advokatas Cl. Darrow, kuris gynė Los Angelėje brolius McNamarus, tapo patrauktas po teismu. Jis įskundžia detektivų viršininkas Burns, būk Darrow ir pirmiau žinojęs apie McNamarų pražangius darbus, o nieko visuomenei nepranešęs. Taipgi kad su jo žinia buvo bandoma papirkti McNamarus teisėjus.

ką. Gubernatorius Foss atsišaukė į streikuojančius darbininkus, kad grįžtų prie darbo, ir kad dirbtu 54 valandas į savaitę, o modesti gausią už 56 valandas, o jisai mėgisią taikinti kompanijas su streikieriais; bet darbininkai sumanę, kad čia kapitalistai nori prigauti, todel nutarė streikuoti, pakol kompanijos pasirašys išpliyti reikalavimus: pripažiūrūjant yra ir padidėj mokesčių ant 15% nuo dolerio.

Sausio 31 išryto žmonės pradėjo rinkties ant gatvę, kad eiti su demonstracijomis ir neleisti į darbą streiklaužių; bet kazokai skrajojo pulkais ir su durtuvaus vaikę žmones; net pas savo namus nedavė stovėti; o vieną darbininką perdūrē kareivis užtai, kad jisai pamažu įjė!... Kariavai elgësi su žmonėmis arčiau už Rusijos kazokus; darbininkas perdirtas tą pačią dieną pasimyrė. Negana to, kad i Lawrence atvarė i pagalbą 2,500 kareiviams, 50 metropoliemanų, da 31 sausio vakare suėmė streikierų vadą J. Ettor ir laiko uždarytą; ketina nešleisti iki 9 vasario. Dabar pačiame streiką vesti Haywood.

Kadangi čia žmonės labai mažai uždirbdavo, — nuo 5 iki 6 ir 7 dol. per savaitę, tai negalėjo užsižedyt ant juodos dienos; o iškilus streikui, daug "šeimynų priešiekė badas; yra daug ir lietuvių šeimynų, kuriuos su vaikučiais kenčia badą ir šaltį; žėdina tauta beveik atidarbė kraututes — valgyklas neturinties ką valgyti; bet lietuviškos ikšiolai dar nėra, nes aukų lietuvių labai mažai surinko; mat žėdina tauta renka tarp savų tautiečių aukas ir užtas aukas papenį alkamus. Geisti na būtų, kąd ir lietuvių kitų mieštų, kaip pavieni, taip ir draugystės aukantų po kokį centą savo broliams lietuviams darbininkams Lawrence miestelio, nes čionai eina kova už gyvastį, už kąsnį duonos. Yra tokiai, ką su vaikučiais jau nevalgę po keles dienas, arba pusiau alkani. Taipgi lietuvių kitų miestų, — neužmirškite apie Lawrencečius; viena draugystė iš Bostono (nežinavardo) atsiuntė 25 dol. Tikimės, jog ir kiti miestai, kiek išgalėdami, atsius aukas. Ankautojus meldžiamą siusti žemiau padėtu adresu:

A. Ramanaukas,
101 Oak str. Lawrence, Mass.
paminėdami, jog aukos streikieriams.

Nemuno Vilnius.

LAWRENCE, MASS.

Streikas vis da tėsiasi; mitingai visų tautų atsibūna beveik každien. Sausio 29 d. vakare buvo susirėmimas streikierų su policija ir kareiviais; mat darbininkai susirinko ant gatvę, kad neleisti į darbą streiklaužių, o policija užpuol darbininkus ir pradėjo streikieriams galvas daužyti ir vaikyt; bet darbininkai nesiškirstė, tik spietėsi krūvon. Matydam, jog negali išvaikyti policija pradėjo šaudyti iš revolterių; streikieriai inirė ant policijos ir gi atsakė šūviais; atėgo kareiviai ir pradėjo žmones daužyti. Pasekmës šito susirėmimo buvo tokios: viena italijonka buvo peršauta, vienos policemanas peiliu nudurtas ir daug galvų darbininkų suskaldyta. Tarpe darbininkų ir du lietuvių nukenėjo: vienam galvą policemanas suskaldė, kitam kareiviu perduė šoną; gavo ir daugiau lietuvių policiano lazdu. Pašauta moteriškė tą-pat vakarą pasimirė. 29 sausio nakčiai pribuvo į Lawrence da 12 kompanijų (infanterijos) kazokų, ir 50 policianų.

Kazokai išvarė išvarinėjimo vienam galvą kareivio perduė šoną; gavo ir daugiau lietuvių policiano lazdu. Pašauta moteriškė tą-pat vakarą pasimirė. 29 sausio nakčiai pribuvo į Lawrence da 12 kompanijų (infanterijos) kazokų, ir 50 policianų. Kai-kurie gavo ir mušti. Žmonės taip buvo išvarė, kad streikariams išmušę 118 langų, keliose vietose nukapoję vielas, miliciją leido ledais ir kas

ka nutvėrė. Ettor pradėjo prašyti žmones, kad milicijos neužkabintų. Tada žmonės nustojo mėtę akmenais. Šiame sukiliame netik vyrai kariavo, bet ir moteris, merginos, įjė visi išvieno.

Tą pačią dieną vakare laukė išeinant žmonių iš fabrikų. Bet kada susirinko prie fabrikų, tai pribuvo ir policija su milicija; pradėjo žmones mušti lazdomis. Žmonės taip buvo iškarščiavę, kad negalejo žiūrėti į policijos gyvulišką mušimą. Tada atsiliepė iš minios šūvis į policiją; buvo šauta 20 šūvių; likosi nušauta viena merga italijonka ir vienas policiomas į pečius indūrtas, tik nežinia knom. Mergina mirė ant vienos, o policiomas nuvežtas į ligoninę. Cia buvo keli ir streiklaužiai apmušti.

Minėtą dieną jau visų fabrikų sulaikė darbininkus. Dabar Lawrence beveik visos dirbtuvės ne dirba, streikuoją. Taipgi visuotautų darbininkai susiraše į unijs ir reikalavimų: 15 nuošimčių ir pripažinti uniā.

Sausio 30 d. atvažiavo daugiaus vaisko ir raitelių: likosi apstatyti visos gatvės ir katras tik žmonas išeina iš grindžios, tai milicija pasigauna i kiekvieną iškrečia; taipgi nevalė vaikščioti krūvoje 4, 5 žmonėms; jei kas pasipriešintų, tai policija gali į jį šauti ar nundurti. Skaudu žiūrėti į tokį darbininkų gyvenimą, iš niekur negali gauti pagalbos! Trečia savaitė kaip streikuoją, jau dauguma neturi ką valgyti; po teisibės, čia mažai ir uždirbdavo — po \$5, 6, 7 į savaitę. Pamislyti reikia, žmogus turėdamas 3—4 kūdikius, ar gali gyventi gaudamas tokį mokesči? Čia vaikai dirba už tą pačią mokesči kaip ir tėvai. Vaikai gauna darbą nuo 14 metų, nors Suv. Valstijų tiesos to nepavelina; bet tėvai negali išgyventi su \$5, tai verčia jaunus vaikus eit į dirbtuvę, kad galėtų užlaikyti savo gyvastį.

Sausio 30 d. areštavo streiko vedėją J. J. Ettor. Bet žmonės nenusiminė, dar labiau užsidegė į širdį prie vienybės. Žėdnos tautos susūkiams mitingai į svečaines ir įėjo delegatai vieni pas kitus, ragindami visus laikytis streiko, nenusigasti, kad suareštavo vadą Ettor.

Telegaramas gauta, kad atvažiava vadai: vienas jau žinomas streikų vadą „Bill“ Haywood ir William E. Trautmann.

Kaip rašo vėtiniai laikraščiai, savo mitinge ir fajermanai nutarė neleisti į darbą prie pečių kurenimo. Taipgi rašo, kad bus ir šviesa mieste sulaikyta. Sausio 31 d. dar išėjo du fabrikai ant streiko, ir kasdieniai matytis streikas eina didyn ir didyn.

J. Žukauskas.

ELIZABETH, N. J.

Sausio 31 d. Newarko dailininkai sulošė dvi komedijas: „Vienas iš mūsų tur apsivesti“ ir „Velnius ne Boba“. Pirmoji komedija nemusidavė kaip reikiant, nes p. Kristupas, matematikos profesorius, atsišaldė ir buvo užkimęs. Abelai vienok abi komedijas buvo-sulostos gana gerai. M. Radzevičiūtė deklamavo „Liūdna Amerikoje be tėvynės“, o J. Daukšiūtė deklamavo „Birutė“. Ant galio Newarko maišytas choras pavadovyste p. A. Radzevičiaus tikrai dailiai sudainavo 4 dainas: „Kad aš jojau“, „Per tamšią naktę“, „Tekėjo saulelė“ ir „Loja ūnijus ant kiemo“. Raulas.

Kai dūmai išveja iš avilio bities, taip gašumai išstuma iš galvos prakėnias ir protinges mintis.

Tev. Myl. Dr.-tes reikaluose.

Centro Vald. adresai:

Pirminkas: V. Daukšas, 443 N. 9th St., Philadelphia, Pa.
Jo pagelbininkas: J. Kazakevičius, 103 N. Main St., Pittston, Pa.
Raštininkas: A. J. Zemantauskas, 789 Bank St., Waterbury, Conn.
Kasierius: A. J. Povilaika, 804 Bank St., Waterbury, Conn.
Kningius: J. Simanavičius, 331 Barnes St., Plymouth, Pa.
Literat. Komitetas: J. Laukis, 3001 Farrel St., Chicago, Ill., V. S. Jokubynas, 425 Lincoln Ave., Rockford, Ill., J. Gabrys, 11 rue Sommerard, Paris, France.

PASARGA: Kuopos ir pavieniai nariai, rastus T. M. D. reikaloose slėjite T. M. D. Lit. Kom. nariu-redaktoriu, šiuo adresu: V. S. Jokubynas, 425 Lincoln ave., Rockford, Ill.

PRIE BŪSIANČIO SEIMO.

Ateinantis TMD. Seimas, kuris atsibus siemet Brooklyne, N. Y., bus penktas iš eilės, — taigi išpuola neva mažas jubiliejukas.

Per šiuos penkis metus draugija jau galėjo pusėtina sutarkyti savo reikalus ir todel vertėtū, kad ateinantis Seimas būtų iš visų atžvilgių tinkamai surengtas.

TMD. Seimai, kaip žinome, atsibūna kartu su SLA. seimui ir dauguma SLA. delegatų turi mandaus taipgi TMD. Seiman. SLA. seiminiai posėdžiai atsibūna die-nomis, o TMD. vakarais, kitą kartą toli už vidūnakčio. Aišku, kad nuilę nuo dieninio darbo delegatai turi tempti visas savo spėkas ir nervus, kad galėtų atlilikti dar extra darbą TMD. Seimose.

To nuo delegatų negalima reikauti, nes tas perneša jėgas kiekvieno žmogaus. Dar svarbiuojas, kad tokia sistema laikymo Seimų neatneša draugijai tos naujos, kokią Seimai reguliariuose salygose galėtų atnešti. Reikia tad pasistengti bent vieną dieninių posėdžių. Draugijos gerovė reikalauja, kad jos reikai būtų apsvarstyti išlengvo, ne galvatrūkčiai. Tačiau nesunku, rodos, padaryti.

Surengimas TMD. Seimui nieko kuopoms nekaštuoj, išsimant tą kuopą (ar kuopas), kur rengiamas Seimas. TMD. Seimų delegatai negauna jokio atlyginimo, nes jie važiuoja SLA. kuopų kaštai ir tik iš savo pasišventimo aukauja laiką TMD. Seimams. Kiekviena TMD. kuopa gali užmokėti savo delegatui ar delegatams už vieną extra dieną \$3, ar, sakysim, iš \$5 su išlyga, kad jie liktų ir atlaikytų nors viena dieninė posėdžių TMD. Seime. Kuopos išanksto, dabar prie to galėtų reikėti prisiruošti. Išlaidos nedideli, o nauja iš to žymi. Be Centro Valdyba galėtų duoti kuopoms atsakantieji apie tai patarimai?

B. K. Balutis.

GERAS SUMANYMAS.

Seniaus tilpes p. Jokubyno sunamymas atspauzdint ant dvilinko, sakykim, lapelio, suraša TMD. išleistų kningų ir išplatinti juos tarpe kuopų ir abelnai tarp žmonių, turi daug praktiškos vertės ir, rodos, turėtų būt išvykintu, negaišinant daug laiko. Jeigu apart kningos vardo ir prekės bus trumpas, atsakančiai parašytas, paaškinimas turinio ir jeigu tilpė kartu ant to

gais. O vergas, koks jis nebūty, vis yra vergu. Todel stokime, vinentaučiai, visi, po TMD. vėliau, prie to prakilnaus ir didžio darbo!

TMD. išleidžia vien tautiskai dailiąjį ir mokslo literatūrą, kuri gaivina ir tobulina žmogaus sielą ir protą. Nelaukim, nes kiti neateis mums pagalbon. Kas praeities pagadinta, tas dabar turi būt pataisyta. Imkime prie darbo energiškai, visi, nes šiandien mums dar laikas patogus, šiandien dienos mūsų išganymo, išsviadavimo. A. Smilga.

43 kuopos narių atidžiai.

Pasiremdamas 43 kuopos nutrimais, iš 12 dienos sausio, 1912 metų, šiuomis atsišaukiu į visus narius augščiau paminėtos kuopos, idant tie, kurie dar neatsišmėtė Kudirkos raštą, pasirūpintumet tą padaryti iki 1 dienai gegužio, šiu metų. Iki tam laikui, kurie neatsiims, vėliaus negaus; kninges pasiliks kuopos nuosavybe.

Kurie esate apsigyvenę už New Yorko rubežių, beje, kituose miestuose, priduokite savo aiškius adresus, o mēs tuojuas išsiūsim jums kninges; siuntimo kaštus patiš apsimokėsite.

Su guodone
43 kuopos sekretoriu,
K. J. Intas,
Box 1724,
New York, N. Y.

ATSAKYMAI.

103 kuopos pirminkui: Tamstos raštelį perduodu „V. L.” Redakejai, gal sunaudos privatiškose žiniose, kadangi, nėsant nieko iš aktivinio veikimo kuopoje, TMD. skyriun netinka.

K. Skurdžiu: TMD. yra inkorporuota Illinois valstijoje. Kągi manėte apie čarteri?

K. Zanavykui: Istatus su mokesčiu kningute gausite pas centro sekretoriu.

V. S. Jokubynas.

EMIGRANTŲ ŠELPIMAS.

Naugatuck ir Union City, Conn. Mūsų miestelių vinentaučiai jau tariasi ir pradėjo darbuotis apie emigrantų ūelpimą. Apie tai buvau prisiuntęs korespondenciją 17 d. spalvio, kuri nebuvo patalpinta (Nepamename ar mēs kada tokią gavome. Ed.) Aš piningus negalėjau prisiusti taip greit, nes buvo pas mus bedarbė; išdininkas buvo kur prasišalinės. Kaip greit gavau, tuojuas prisiunčiau piningus emigrantų komisijos sekretoriui, ant išdininko vardo.

Mūsų klubas neatmeta emigrantų klausimo, vis svarsto, ir pritarė; taip ir kitos drangystės svarsto ir gal prisiidės. Ikišolei pas mus vis buvo sunkus laikai; apie kalėdas stovėjo darbai. Padirbo 4 savaites ir vėl sustojo ant 2 savaičių, girdi, rokundų suvedimui. Po sustojimui gal ir geriau pradės dirbt.

Pas mus lietuvių mažai atjaucia savo brolius, skurstančius ir varginamus ant salos New Yorke. Jie labiau atjaucia savo karčeminkus: kai turi kokį centą, tai kaip bitis avilyvūžia. O kaip šapost sostoja, tai irgi nieku nesirūpina. Apie politiką neužsiima, negali privartyti, kad išsiūtū ūkėsiškus poperius, prie ko klubas kalbins ir patarnauja, kiek galėdama. Bėda su neapšviesčiai žmonėmis! J. M.-tis.

Red. pastaba. Prie šio rašinio buvo ir vardai aukavusių emigracijos reikalams. Bet mēs juos palikome. Paprastai mēs

aukautojų vardus garsiname tik tai tada, kada juos priduoda Em. Komitetas, kuris priėmė ankas. Gali būt, kad jis muns apie tai praneš, tada pagarsisime ir varodus.

TEISYBĖS VARDAN.

Detroit, Mich. „V. L.” Nr. 1, p. Kaplys, rašydamas apie Detroit lietuvius, nepasakė teisybės, tiki išdergė nepatinkamas ypatas. Visai netiesa, būk F. Šiugžda ir K. Stankus prakalbų laiku kėlę triukšmą. Prakalbos buvo surengta tėmoje: „Cas pasiroydys ir išaiškis ešas tikrai tikičiu, tas gaus \$5 iš p. M. Mockaus”, ir patsai Mockus kalbėjo. Pradėjo jis klausinėt: „Ar neatsiranda koks tikrai tikintis? Jeigu taip, tai tegul atsistojęs paaiškina (reiskia: sukritikuoja kalbėtoj)”, tai gaus \$5”. Tada atsirado tokiu, kurie tikrai tiki ir pradėjo aiškineti. Tūli šitaip aiškino: „Aš tikiu, kad nuveiksiu tokį ir tokį darbą, ir tada tikėjimas išspildys, o jeigu ne, tai bus atbulai. Bet aš tikrai tikiu į savo darbą, į savo idealą, ir tas yra mano tikėjimas; jeigu netikėčia, tai nieko neveikčia, ir mano gyvenimas būtų be tikslo”. Kiti vėl sako: „tikėjimas yra pas visus, ir visi mūsų darbai yra nuveikiami tik su tikėjimu” ir t. t. Iš to atžvilgio tikėjimas gerai buvo išaiškinatas, ir mūsų kalbėtojas neturėjo ką sakyt. Tada jis šitaip paaiškino: „Ašen į jus nekalbu!” (akyva: į ką tad jisai manė kalbėt?). Tolius kalbėtojas pasiūlė aiškino, jog čia jam išskirverbė kliaida: jis kalbas, kas pasiroydos jog tiki į Dievą, jis turis mintyje religiją. Pasijutės, jog per nežinojimą žodžiu prasmės gali prakišti \$5, greitai jisai nukrypo ant kitos tėmos. Bet ir čia — nelaimė: tuoju vienais atsistojes papraše išaiškinti ape žmogaus atsiradimą. Tada jis vėl paaiškino, jog čia ne ant tos tėmos. Taip ir išėjo diskusijos be gerų pasekmų. Kam čia kaltinti publiką ar atskiras ypatas? Geriaus reikia patiem „kalbėtojams”, kad ir tokiam p. Mockui apsipažinti su gamtos evoliucija, tada geriau seksis vesti debatus.

Cia neprošėl būtų ir plačiau pasakyti apie tuos mūsų vaikinus, kurie nestudiuoja gerų raštų, o semasi visą apšvietą iš nūtėliotų karikatūrų ir plakatų. Paimkim kad ir pati M. Mockus. Jisai nori, kad pas jį ateityt lietuvių ir imtų šlinbus ir krikštystu vaikus (uz darbą jis ima tik \$1, pigiau negu paprastas kuningas; mat jis už pinigus nusipirkio kunitingo „diplomą” ir iš to norėtu duonu valgyt...). Bet gero apšvietimo neturi. Viskas, ko jam reikia, tai tokiu katrie akli tikėtu, be faktų. Bet nelaimė, kad čia tuoju pasipainioja tokie, kurie žmonėms parodo teisybę ir liepja ne pas jį eiti šliubo imt, bet i teismą (courtą) kur gauna tik už \$2. Tai vienas dalykas. Tolius, apie pačias diskusijas. Jis rengia diskusijas, bet tik ant tokios tėmos, kuri jam naudą atneštu, bet ne žmonėms švesti. Duokim sau, jeigu žmogus ir tiki į Dievą, bet nesupranta, kaip tas Dievas yra, ir jis negali to darodyt. Jis tiki, ką jam kuningai ir tėvai iš mažens inkalbėjo. O jeigu jis dabar tą pamatės, pradėtiketi tokio Mockaus žodžiams, tai jis tiki, kad Dievo nėra, bet negali darodyt, kaip jo nėra, nes jis neturi mokslo. O mūsų kalbėtojas jokių faktų neparodo — neišaiškina nei kaip tas žmogus at-

sirado, nei kas jis yra. Na, ir paleika tokis žmogus nieko nesuprantančiu. Aš patarčiau netik p. Kapliui, bet ir visiems panasiems, kad daugiau skaitytų gerų raštų ir pradėtų platiu protauti, ir neniekiinti tokius žmones, katrie reikalauja faktų; nes tie žmonės nori atrasti teisybę; jie nori tikrų kalbėtojų, katrie mokslą pažista ir gali publikai jį išaiškinti. Patiš matote, jog ant jūsų rengiamų diskusijų tesurinėka vos apie 5—6, o žiūrėkit kiek susirenka ant diskusijų ir prakalbų, kaip surengia L. S. S. 157 kp. — tai būna svetainė stacių pilna. Lai p. Kaplys nemislija ir nesako, kad mēs esā kokiu tenu krikščionių socialistų kuopa, — mēs nieko bendro neturim nei už tikėjimą, nei prieš jį.

F. M. Šugžduks.

New Yorko žinios.

¶ Iš S. L. A. veikimų. S. L. A. centro sekretorius, p. A. B. Strimaitis praneša, kad šios apylinkės S. L. A. kuopos galėtų surengti eile prakalbų, nes pasitaiko proga. Taip gi kviečia ir kalbėtojus S. L. A. reikaluose. Išsiuntinti laiškeliai į kalbėtojus šiaip skambia: Gerbjamas Tamsta: — Šiuomis pranešu kad bus susižažimas S. L. A. Pildomosios tarybos 11 d. vasario 1912 m. Aš pasiūnčiu šią žinią penkių vietinių kuopų viršininkams, kad sužaukti vienės susirinkimus su prakalboms. Tai jeigu kuopos surengtū minėtas prakalbas, tai užprausi Tamstą su prakalba ant to vakaro. Iš centro valdybos bus kalbėtoju S. L. A. pirmininkas p. F. Živatkauskas. Tėma prakalbų — turėtų būti aiškinama S. L. A. reikai. Pasitikiu, kad tamsta neatsisakysit muma patarnanti tą vakarą, malonėkit duoti atsakymą nevėliaus kaip 6 d. vasario, kai manot padaryti. S. L. A. sek. A. B. Strimaitis.

¶ Pasimirė ižymus socialistas. New Yorko pasimirė 78 metų senumo Alex. Jonas, redaktorius vokiečių socialistų dienraščio „Volkszeitung”. Gimė Berline, o Ameriką atkeliau pradžioje 1860 m. Nuo 1878 m. jis rėdė savo inkurtą laikraštį. Buvo gabenas žmogus nevien kaip redaktorius, bet ir kaip veikėjas. Savo gera taktika jis tą padarė, kad čia vokiečiai socialistai visuomet atsižymėjo progresinėje politikoje, bet niekuomet neužveisė tarp savęs vaidų.

¶ Žydų skaitlius.

Vienas žydų laikraštis rašo, jog New Yorke žydų skaičius nėšas didesnis per 900,000. Visoje į Ameriką yra 3/5 esą išleidžiai iš Rusijos, kiti į dangausiai iš Austrijos ir po truputį iš kitų šalių.

¶ Paleido. Areštuoja žydeli, kurio reikalavo Rusijos valdžia būk už žmogžudystę, vėl emigrantų žinyba paleido. Rusijos valdžia nepridavė gerų davadų apie jo prasidengimą.

¶ Suknių siuvėjų streikas. New Yorko moterų jakučių ir suknių siuvėjų unija nubalsavo išeitį i streiką. Streikus apie 40,000 siuvėjų. Reikalavimų gana daug: alga padidint, valandos sutrumpti, unija pripažint, šapas švarai užlaikyt, nuo ugnies apsigėt.

¶ Wolteri elektros kėdėn. Sing Sing kalėjime pasodino elektros kėdėn ir nužudė Wolteri, kuris dveji metai atgal buvo pasmerktas už tai, kad per laikraščius atviliojo pas save merginą, neva už stenografię, paskui ją iškanevei-

sių, nugalavo ir pečiuje sudegino.

Nors teismas buvo pilnai jo kalbėtybė atradęs, vienok Wolteris gynėsi iki pat tai valandai, kada elektroras aparatas jį amžinai užtrenkė.

¶ Lietuvių reikalai. Nedėlioje 11 d. vasario Klubo paskaitos nebus iš tos priežasties, kad atsilankys S. L. A. prezidentas p. Živatkauskas, nes Klubas pavedė savo svetainę S. L. A. vietinėms kuopelemis, kurios nedėlios vakare turebės prakalbas, deklamacijas ir judomuosius paveikslus. Kalbėtojai Živatkauskas iš Seranton, P. p. Račauskas, A. B. Strimaitis ir kiti. Ižanga visiems dovanai. Patartina newjorkiečiams kuo-skaitlingiausiai susirinkti ir išgirsti gerus kalbėtojus bei susipažinti su kilčiausia mūsų tautiška organizacija S. L. A. Taigi ateikė 11 d. vasario po N515 Hudson st. ir kampus W. 10 str. N. Y. City. Prakalbos prasidės nuo 6:30m. va-

pajėgų.

Jums, Lietuviatės, toje kovoje išpuola ne paskutinė rolė: Jums reikia auklėti lietuviškus vaikelius, skiepyti į jų širdis meilę prie visko, kas gero pas lietuvius yra. Tai pirmutinis ir svarbiausiai daiktas, užsėdo važiuoti namo ant 9-to Ave elevatoriaus. Čia išsiemės šių pitkų kare, pradėjo lankstyti, žiūrinėti kas per „nočiną“. Konduktorius pamatės, tuoj sustabdė elevatorių ir pašaukė poliemaną, kuris ir areštavo Vilkaitį. Dabar bėdžius sėdi kalėjime ir laukia teismo. Gázdina, kad gaus 7 metus belangės. Tai radinys! J. M. D.

SVETIMTAUČIO PASTEBĖJIMAI Į LIETUVĀICIŪ VAKARELI.

Gerb. Redakcija: — Malonėkite išspausdinti žemai einantį rašteli, perdėj lietuviškai.

Naujai inkurto „Lietuvių Klubo“ surengtame vakarėlyje Brooklyn, sausio 28 d., — regis aš vienintėlis tebuvau svetimais, ne lietuviškos kilmės, svečias. — Kadangi tai buvo išimtinai lietuviško pobūdžio vakarėlis, todel nenorėjau tą vakarą prie keleto lietuviškų prakalbėlių prijungti keletą žodžių ir nuo savęs. Nenorėjau pratarimui svetimoje kalbėti tramdyti gryna lietuviško vakarėlio pobūdį, — tuom labiaus, kad lenkų kalba gal nevisiems buvusiems svečiams būtų buvusi suprasta. Nenorėjau taip gi prakalbėti į Jus, Lietuvių, kalboje mūsų bendro priše, — to priše, kuris išleidė savo nagus į lietuvių ir rusinų tautas, ilgai jas draskė ir išlūpino gvytasties syvus iš abiejų šių tautų. Šiandien šiam priešui jau pritrūko pajęgū, ir nebegalii šių abiejų tautų prielaikyti savo globoje.

Abelnasis atsigimimas tautų, snūdėjusių kaip giliame tamsybės miege, pašaukė Jus Lietuvius ir mus Rusinus į gyvenimą. Jus Lietuvių iškėlėte kovą už savo tiesas, — kovą sunkią, nes iš vienos pusės su Rusijos hydra, iš kitos — su lenkais. Mēs, Galicijos Rusinai, susilaukė patogų aplinkybių visa tauta sukrutome įgi kovon už savo paveržtus tiesas, — lükuriuodami, kad brangios Ukrainos vėjelis nuolatos mums atnešios žinias, jogei ir mūsų brolių Ukrainoje taip jau kovoja.

Kiekviena mintis, kiekvienas pasistengimas, kiekvienas biliekuris tautos gyvumo apsireiškimas linksmina mane; — linksmina mane taip gi, kad ta dalelė lietuvių tautos, esanti čia Ameriko-

je, gyvena, mintija, ir jaučia lietuviškai. Gyvename visuotinios liuosybės krašte — taigi viskas mūsų valioje — tad privalo me sekti mintis ir planus mūsų brolių gyvenančių Rusijoje, kuri ne visuomet gali savo planų tėhai realizuoti ir ivykinti; tačiaus neužmirškime, iš kitos pusės, ir apie tai, kad mums gręsia ir kitaip.

¶ Pasimirė lietuvių: 1) Jonas Petrušas, 105 Dumont str. su Ona Betegiu, 56 Box str. 2) Andrius Galaitis, 147 Wythe ave. su Ona Chmiliauskite, 98 Berry str. 3) Martukas Janulevičius, 173 Meeker ave. su Mare Ramanauskite, 525 Humboldt str. 4) Ladys Ziliauskas, 24 Blackstump road su Kaste Liudvaičiute, 20 Blackstump road. 5) Jonas Sutkevičius, 62 Pearsol str. su Uršule Simauskite, 51 Greenpoint ave. iš Blissville.

— Pasimirė lietuvių: 1) Sausio 27, Amilia Nieniutė, 13 mėnesių,

32 Henrik str. nuo difterijos. 2) Sausio 27, Juozas Butkus, 47 metų, 291 Wythe ave. nuo neptritis.

3) Sausio 29, Ona Bračiulytė, 3 mėnesių, 514 E. 13th str. nuo pneumonijos. 4) Sausio 31, Ona Mačiulevičienė, 27 metų, 50 Green point ave., Blissville, nuo dropsy.

5) — 31, Adelia Povišauskutė, 427 W. 26th str. N. Y. nuo pneumonijos. 6) — 31, Antanas Kazminas, 25 metų, Brooklyn li-

gonbūtyje. Mirė pašautas. P. Butkus.

— Krasos bankas Williamsburg. Vasario 1 d. Williamsburg, krasos stotyje (pačė) „W“ atsidarė taupomoji kasa. Trečias iš pirmųjų indėjėjų bankon piningų buvo lietuvis, J. Augūnas. Podraug tą pačią dieną atidaryta tris kitos krasos bankos: stotyje „C“ ant 5th ave. ir 53rd str.; stot. „G“ ant 860 Manhattan ave ir „S“ — ant 1,262 Broadway.

— Maspethiečiai sujudė. I Maspeth'ą parvažiavo naujas vargonininkas iš Chicagos, p. Kvederas. Jis žada čia tuojuas suorganizuoti jaunuomenę prie dailos. Dabar žada pradeti mokinimą teatro. Iš pradžios sulošia „Genovaitė“, paskui ir geresnius veikalus.

— Didelės prakalbos. Ateinantį panedėlių vakare nuo 7:30, Tautiškame Name atsibus didelės viešos prakalbos, kurias surenžia visos tris vietin

siauvinto ir bizniškai perdirbtos „socializmo“ ir kiek jums rūpi darbininkas žmogus. Tą parodė faktas — didysis Lawrence streikas.

Atėjo Lawrencei tokis historiškas laikas, kad mūsų vientočiai ir italai darbininkai pasiryžo kovoti už buvį, už duonos kąsnį traukiama iš burnos; atėjo laikas, kuris bus užrašomas historijos laipose. Ir čia pasirodė jūsų „sociališka“ idea, brolybė, vienybė, prietelybė. Atvirai sakome, kad tamstos prietelybė ir ideas parduodate už penkes poperines, o už dyką jūs nesiranda pas jums. Užtai ir patartume mės jums, gerbjamieji, pasivadinti save socializmo pirkliais, o ne skelbėjais. Šią parodę mums gyvi, nuogi faktai.

Kalbėjome ir jau buvo rašyta, delko Lawrence iškilo streikas. Ir vos tik streikas prasidėjo tuoju metu privažiavo visokiu tautų darbininkų laikraščiu delegatai ištirti visą darbininkų padėjimą ir aiškiai, teisingai savo laikraščiuose aprašyti. Jie stojo čia agitacijon už savo vientočius. Paimkime tuos pačius lenkus: atvažiavo tuoju „Dzienniko Ludowego“ redaktoriu Olszewski. Pažiūrėk i ta pati kuningų laikraštį „Gazeta Bostonaska“, — atvažiavo ir jo pus-redaktoriu Zillinski, atvežė atspaustus atsišaukimus, kuriuose šaukia savo vientočius stoti į streiką ir kovoti už duonos kąsnį; kasvienas vakaras jis rengė prakalbas, aiškino dalykus savo vientočiams ir raginė tvirtai kovoti. Taip tai doro svetimtaučiai, socialistai ir ne socialistai. O ką doro lietuvių? Kur jūs, gerbjamieji ponai „Keliavai“, „Laisvės“? Kur jūs Michelsonai, Bagočiai, Antonovai? Jūs šandien čia nėra! Ak, jums gerai yra girdimas Lawrence streikas; buvo net telefonuota, kaip ve į „Kel.“ redakciją Bagočiui net 3 syk. Ar atvažiavo nors vienas? Ne. Turbūt delto, kad per telefoną nepažadėjome poperinių, — nešandien jos yra ir mums reikalingos, stovime akys prieš badą. Vadinas, rašote apie Lawrence streiką! — teisybė, rāšote, — bet ką jūs rašote? — to jūs patys nežinote. Ar tai ne gėda būtų nežinoti, kas dedasi jūsų namuose? Visad rečkaujate: „Broliai darbininkai!“ Bet šandien nežinote, kas dedasi jūsų pašonėje su darbininkais. — Pasislēpkite, gerbjamieji.

Tie patys „Keleivis“ ir „Laisvė“ rašote, kad Lawrence buvo darbininkų demonstracijos su amerikoniškoms-darbininkiskoms vėliavoms, dadedate—ir socialistiškomis. Ar negeriaus būtų jums patiemis būti ir matytis visą dalyką, o beabjonės nerašytumėt plepalų, nesapnuotumėt raudoną vėliavą, kurių čia nesimatė.

Meldžiame mums atsakyti: kas jūsų per nuomonę? Lawrence darbininkų priešas, o kapitalistų šalininkas, miesto majoras p. Scanlon pavadinio streikierius 500-tais socialistų, anarchistų; išvadino palaidūnais ir valkatomis, nenorinčiais dirbti; užtai mės ir nutarėme surengti demonstracijas ir surengėme, pasirodėme ant gatvių 30,000 žmonijos su amerikoniškoms vėliavomis; pasirodėme, kad mės esame darbininkai kovoja už duonos kąsnį, o ne same socialistais, ar kokias anarchistais, palaidūnais ir kitokias, kaip kapitalistai muns vadino; o jūs, gerbjamieji stengėtės „Keliavijoje“ ir „Laisvėje“ užtvintinti kapitalistų plepalus ir inkūsti kokias tėjūs išapnuotas vėliavas. Ką rašote apie Lawrence

streiką, jūsų žiniose nei pusės nėra teisingo.

Pačėme į rankas jūsų rašymus rasime „Džianus Bambas“, „Mikę“, „perkūnus“ (kodel ne velnius?), „motkas“, „rožytes“ ir kitokius nonsensus. Ir ką jie šneka? — visi keikia kitus laikraščius, ypač „Vienybė Lietuvinkuk“, kad jie esą darbininkų priešai. Bet sulyginus visus tris tuos laikraščius, tai yra: „K.“, „L.“ ir „V. L.“, matome, kad jūs apie mūsų streiką tik plepėjote, o „V. L.“ nors toliaus gyvendama, savo užduotį teisingai atliko. Komitetu narys J. Kirdejus tuom pačiu sykiu pasiuntė visiems trimis Lawrence streikieriu atsišaukimą ir „Vien. Liet.“ toliaus būdama suspėjo patalpinti atsišaukimą, kad šelpų ir paremtu visuomenė streikuojančius brolius tą sunkią valandą. O jūs, gerbjamieji ar pamėnėjote nors kiek, ar davėte nors koki atsakymą; gal pasistengsite tą padaryti, kaip jau nereikės, ar kaip jau mės jūsims priversime.

Matosis aiškiai, kaip jūs rūpinėtės apie darbininkus. Jums tik rūpi poperinės, o ne darbininkų vaitojimai. Gal manysite teisingis? Bet negalite, kadangi „V. L.“ stovi jūsų eilėje ir jinai taipliu už jūs, o suspėjo taip plačiai parašyti ir patalpinti atsišaukimą, kuris taip labai yra mums reikalingas.

Lawr. Streiko Komitetas.

MŪSŲ KALBININKAI AGITATORIAI

Prieš kelionėlė metų būdamas New Yorke turėjau progą pirmą kartą pasiklausyti prakalbu. Prieš susirinkusių lietuvišką publiką išėjo ant estrados liguostas vaikinas, ir ēmė aiškinti ateinančių surėdyną. Kalbėtojas nurodė, šandieninius žmonijos silpnumas, priežastis ligų ir negalių, privėdamas, jog socialistai laikuose bus parinktos tvirtos sveikos moteris, kurios vien gimdys sveikus, gražius kūdikius. Tokiu būdu žmonija taps išgelbėta nuo ligų, vargų bei įvairių nelaimių. Susirinkime buvo dvi moteris. Iš jų veidų galima spręsti, kad jos nėra kandidatės. Moteris, matyt, suprato ateinantį socialistišką surėdymą, nes po pirmam perstatymui aplieido susirinkimą. Vyrai iki užbaigos plojo delnais ir šaukė „bravo“!

Nuo to laiko prabėgo apie tuzinas metų, ir man buvo lemta sustiki kelioliką mūsų kalbėtojų bei išgirsti jų kalbas. Mės lietuvių turime ypatingus kalbėtojus, nėkas mums negali pavydėti. Skaityojas atleis, kad aš čion pažymėsiu mūsų kalbėtojų vardus, ir priminsiu jūs kalbų tēmas. Mūsų Perkūnas kalba apie sveikatą ir gimydą kūdikių. Šeštokes išguldė teologiją, kalba apie gyvenimą K... Marijos. Šukys suskaito nemirusių ypatų biografijas. Rutkus kalba apie naudingumą lapelių. Antonovas — apie bombas. Skaityojau, apmastyk, kiek atnėše lietuviams naudos minėtos ir panašios prakalbos, ir ar daug jos pagerino mūsų būvį? Na, o visi mūsų kalbėtojai yra specialistai. Pastaruoju laiku man teko girdėti kalbant Bagočius. Ot, Bagočius, pas mūs yra populiariskas; ypatingai mės internacinalai socialistai turime prieš jį nulenkti savo galvas. Kas gali užginčyti, kad prakalbos nėra mūsų reikalingos. Paskaitos, prelekcijos, referatai, tai šandien vienatine lietuvių mokykla, jei tik nuosek-

lus kalbėtojas sąžiniškai išaiškina ar tai politiškai ekonomija, ar tai darbininkų klausimą, arba pabriežtą mokslo šaką. Toli gražu tuomi negali pasigirti mūsų šandieniniai visi kalbėtojai. Verkti apie kitų, išskyrus Bagočių, skriaudės, niekinti ypatas ir save reklamuotis, tai yra amatas gudrių gešefmakerių. Bagočių kviečia kalbėti socialistai, ir jis aiškina socializmą. „Esmi juristas, suprantu puikiai tiesas šios mūsų streiką tik plepėjote, o „V. L.“ nors toliaus gyvendama, savo užduotį teisingai atliko. Kad galbūt yra išgulda teologija.“ Ant galos reikia pridėti kietiškūnus siurbėles kapitalistus, Rockeffelerius, Morganus, o mūsų žiaurus gyvenimas nemojoms turi pasigerinti. Pasibaigė prakalbos, publika išskirkstė; tūlas pagrumojo su kumsčiai ir sukeikė, nusiuntė šintą perkūnų ant kapitalistų galvų; o trečias, ketvirtas susipražsta, — jieško pagalbos ir pons Bagočius gelbsti! Kad lietuvių suprastų kokiui būdu kapitalistai skriaudžia darbininkus, Bagočius privėda pavyzdį. „Petras gaudė stūrus ir nėš Jonui. Jonas gulėjo, stūrė, o Petru atidavė tik kaulus. Petras, girdi, pats galėjo stūrus sušesti?“ Ištikro, šiokių socialistų paveizdą galėtų privesti jei bent cirkus kamedijantas. Bet: Jonas buvo tinginys ir juomi pasilikis. Taigi Bagočius aiškina toliu. Socialistiškoji valdžia pastatys laivus, ir visus tinginius išveš ant neapygventų salų; tėn visi dykuonai turės dirbti, arba gaišti badu. Antroje savo prakalboje Bagočius sako: Socializmui ivykus nebus tinginių ir bedarbų; kuris tingės dirbti, tas galės būti kuningas. Pagal pastarą p. Bagočiaus teoriją, socialistimo laikuose visi valkatos trampos bus kuningais.

Taigi nereikia stebėtis, jog p. Bagočius susilaikus dar raudonos kepurės. O paskui? Paskui tik vienos žingsnis iki Romai, iki Vatikano rūmų. Tada būtų džiaugsmas mūsų sąjungiečiams. Juk neberekite p. Bagočius vedę visą šiuometinį sąjungos seimą, nebūdamas jos nariu. Nuo savęs aš patarčiau p. Bagočiui gržtai atgal, dar bent ant poros metų i dvasišką seminariją, nes ištikro ivykus socialistui, pagal minėtą teoriją, ši profesija bus tinkama ir būtinai reikalinga.

Ant galos galos reikia pridurti, jog šintą kartą mės lietuvių būtume laimingesni, kad angščiau minėtų ir jiems lygiu kalbėtojų neturėtume; nes jie užnout pamokinti, daro mūsų tautai blėdį, — jie savo nesąmoningomis kalbomis tik mūsų visuomenę demoralizuoją ir net socialistų diskredituoja.

Dar-as.

LIUDNA TEISYBĖ ARBA PATENTUOTOJI APŠVIETA

I.

Kas galėtų pasakyti, kad lietuvių apšvietai nenori ir nemėgsta? Juk kur tiktais akių nepakeipsi, kur tik ausi atsuksi, visur girdi šaukiant: „Švieskimės! Vyrai ir moters, švieskimės!“ Pasakymis net, kad nebešaukiai, bet triūbute triūbija: „šviesos! šviesos!“ rėkia tautiečiai, klerikalai, laisvamanai, socialistai ir kokie tik pas mūs yra „iečiai“, „alai“, „anai“, „istai“.

Bet... drauge kyšo ir liudna teisybė. Tiesa, jis nelabai senai da ir teišlindo. Buvo jis išlindusi jau ir seniau iš mūsų klebonijų. Bet mūsų pirmeivę visuomenę gerokai ją suuže, susarmatino tą

begėdė. Taip jis ir nebepadar, daugelio blogumų. Toji niekada ja, ta liudnoji teisybė yra — pirsitas patentuotosios apšvietai. Kuningeliai buvo varu pradėjė kištis savo patentuotą apšvietai: „skaičių, vaikeli, ką aš liepsiu“. Tas patentas, kaip minėjome, mūsų visuomenės tapo išsuoktas ir atmetas. Regis jau nebebus ir kalbos apie kokius-nors patentus ant apšvietai. Bet štai — pasirodė nauji ir naujo patentuoto savininkai. Ir jie sušuko gana smarkiai: „Vyrai, mės išradome naują apšvietai! Šalin su senaja! Mes kit aną nepatentuotą apšvietai! Mūsų geresnė“. Taip, liūdnai teisytė. Turėjome, džiaugėmės su laisva ir visapusia apšvietai. Tik štai vienu sykiu ima kas, išplešia jas gabačiai ir „pagerinės“ užpatentuoja. Nei dėt nei imt, kaip kokią kuliamą mašiną.

Mūsų dvasiškija gvoltu vertė ir tebeverčia žmones, kad nesaikytų kitokijų rašyt, kaip tili per kūningelių cenzūrą perleistų; dabar mūsų socialistai (žinoma, tik mūsų) draudžia skaityti kitus raštus bei laikraščius, kurie ne jų leidžiami. Kuningai panaudoja amboną ir savo laikraščius keikius laisvosios spaudos; socialistai pavartoja pagrindes ir savo laikraščius... ir gi keikimui laisvosios spaudos. Ir vieni ir kiti laikosi to paties metodo: savo patentą pasistebdami giria, o vieną kitą spaudą peikia. Susilaikome jau dvieju „apšvietai“ patentu. Skirtumas jei bent tame, kad kuningai keikia netik mūsų visą pirmevinę spaudą, bet ir socialistai. Gi mūsų „socialistai“ keikia tik... tautiškai-pirmeiviskus, o katalikiškų neužkabina. Delko? Sunku išanalyzuoti. Gal delto, kad senasai kuningų patentas naujajam nepavojingas. Gal delto, kad mūsų tautiškai-pirmeiviskose organuose nėra cenzūros ir tėn gali vieta gauti kiekvienas protaujas žmogus: katalikas, laisvamanis, ar socialistas. Cenzūra apšvietai patentuotams taip jau mat reikalinga, kaip fabrikantams valdžios uždedamais tarifas ir muitai: apsbergėjai brač savo tavorą ir jau nėkas iš kitur nejeve tokio tavoro.

Juokai, juokais, o mums vienok reikia pakalbēti apie tą naują patentą: ar jis teisingai išsimtas, ar ne nenuskriausta čionai visuomenė. Mums rodos, kad ne teisingai. Mums rodos, kad prieš tokį patentą reikia labjau protestuoti, negu pernai protestavo Amerikos visuomenė prieš angštus muitus. Čia juk muitas uždedama ant mūsų visuomenės dvasiškojo brendimo, ant mūsų visos ateities. Protestuoti turime lygiai, kaip protestavome prieš kuningų patentą.

Mūsų patentuotojai (kuningai ir socialistai) išveda, kad yra visokių apšvietai, kaip yra visolių partijų ir sektų. Tas iš dalies yra tiesa. Kiekvieną tokią „apšvietai“ kalte kala žmonių galvosna sekų, partijų ir kitokiu kliukiu vadovai. Kiekvieni iš jūs savaip supranta apšvietai platinimą ir jos turinį. Bet ar tai yra apšvietai? Ne. Apšvieta yra tili viena, kaip vienas yra ir apskritai mokslas, t. y. turinys visokių slaptų, patyrumų, priekurių eina progresu keliu visa žmonija. Mokslas nepažiusta rubežių. Ar kas stojasi jam skersai keliu ir neduoda žmogui suprasti, ar kas jis spaudžia ir varžo, nieko mokslas ant to nepaiso. Prieš visapusia žmonių apšvietai juk smarkiai kovojo ir dabar tebegriauna akmenis ir dvasiškija. Ir ką atsieki? Atnieki atbulas pasekmės,

atsiekė tą, kad nusilpnėjo pati lvasiškija ir šandien jeigu da ir nebaigia griuti bažnyčios, tai visgi gerokai apiro. Mės turime iš to pasimokinti ir nebesigrieb patentu, kuriais patis savo apšvietai patišim. O tie patentai, patentai! Kiek del jū iškila pas mus nesusipratimų. Kiekvieni stengiasi primesti kitiemis tik savo patentą. Ir iš to kyla neapykanta tarpe tautiečių ir socialistų, tarp laisvamanų ir tikenčių, tarpe darbdavių ir darbininkų. Delto mės amžinai ginčiamės. Ir nematome, kad tai delto, jog vieni nori, kad žmonės visiškai žinotų, kiti tam amžinai priešinasi ir kiau tik savo patentą. Bet amžinai bus garbės veritas tokai, kuris išsras tokius žirnelius, kuri suvalges kiekvienas lietuvis supras, jog apšvietai niekados ir niekeno negali būti ir nebus užpatentuota. Garbė bus didelė tam!

St. Miliauskas.

VIENA IS CHICAGOS „NEMIRTINIJŲ“

Chicagos dienraštis „Chicago Examiner“ sumanė sutaisyt listą 40-tą Chicagos miesto „nemirtinijų“ (suprask tokių ypatų, kurių vardas už jū gerus darbus niekados nemira Chicagos istorijoje). Numeryj 31-mo sausio randa tarpe tokiu ypatu paminėta taipgi vardą p-lēs Mary McDowell, perdėtinės „University Settlement“ ir žinomas labdarinės veikėjos. P-lē McDowell gerai žinoma Chicagos lietuviams, ypač, kada paskutiniai laikai jis, galima sakyti, pačė savo globon mūsų jauną dailininką, p. J. Šileiką, kuris ačiu jos rūpesčiu, papulo ė Munchenai, Bavarijai. Jeigu šiam mūsų dailininkui bus lemta užrašyti savo vardą Lietuvių Dailės Historijoje, tai beabojonės taipgi bus lemta p. McDowell likti nemirtina netik Chicagos, bet ir Lietuvių Historijoje.

B.

KAIP YRA PRŪSIJOJ.

III.

Atėjo ta laimingoji diena, — šeštadienis. Visi jau paliko linksmi, drąsesni, nežino, kad gaus pinigų — susikrapštė po keletą skatinukų kiek-kur kas suradės, prie darbo atsineš pavarges „pasistiprinti“. Ko lauki ir negeri, jei per dvi savaites prisidėjo šešios markės...

Pasibaigė ir darbas. Užveizda sušvilpė birbynė, darbininkai kur kuras išskirkstę — bėga ar tai į namus švariau apsirengti, ar savo įrankius kur slėpti, kad kas nepasisavintų. Žodžiu sakant, būna žednam savi reikai. Atsirado ir tokiai, kurie tiesiog traukė prie pinigų į ... Gunsko karčiamą,

Vakare, baigiasi aštuonios, pradėjo spiesties darbininkai į minėtą karčiamą, kur paprastai būda mokama pinigai už darbą. O aštuoniose jau ūžtū ūžtū pilnai prigrūsta karčiamai su nykštukais bešinkuoju degtinėlę. Neuzilgo pasirodė ir darbadavys su pinigais. Visi pašaukti eina ir atsimima savo sunkiai uždirbtą graži po... Pustrečios markės už dieinėnai. Žiūri, dairosi, varto rankose pinigus ir nesupranta, kas per kliaida, kad vieton agento žadėtų trijų markių, tik po pustrečios temoka. Klausia kito... Tie ir giri tą-pati gavę... Negeikė? Atnieki atbulas pasekmės, ir

drąsesni palikę pradeda urgštę, prie ko ir blaivesni prisidėjo. —

KAZYS PUIDA.

MIRGA.

Keturaveiksmė historijos drama.

(Tasa.)

MIRGA. O, taip... taip — žūsiu, nes žūti labjau noriu, negu gyventi... Ką verta mano gyvastis prieš visos tautos ateitį? — Šešėlis, kurio niekas nepastebės... Juk visi krauna ant tėvynės aukuro brangiausias aukas, kodel-gi aš, papraščiausia Lietuvos mergaitę, negaliu atiduoti tėvynėi mano brangiausią turtą: būsimosios laimės ir gyvybės? — Nukeliausiu garbingan dievų kraštan, — su prabociu dvasiomis pasimatysiu ir papasakosiu jiems, kas jų vaikų žemėje dedas... Savo noru tėnas einu... O tu, kuninge, skink tautai platū kelią, kad galėtum juo suvargintą Lietuvą saulės viešpatijon nuvesti... (Girdēti dūslus raga balsas). — Girdi, kuninge! — ragas šaukia tave laisvēn — skubék! skubék!

VYTAUTAS. O tu, tu?**MIRGA.** Kuninge, dievų valia! (Už duru girdēti žingsniai). — Jau laikas — sargas ateina.**VYTAUTAS.** Aš neisiu! (nori nusirėdyti).**ONA.** Vyre, jau pervelū, sargas pamatys.**MIRGA.** Tad kuningą ir tarną ta pati virvė turi pasmaugti?**VYTAUTAS.** Bet kas čia kuningas?**MIRGA.** Žinoma aš — kartuvių kuningas!

5.

BILGENAS (duryse). Kalinį laikas aplieisti. Ona (nežino kas daryti, bet tuo susigriebja ir puola ant kaklo Mirgai). Ligi skubaus pasimatymo, brangusis... vyre!...**VYTAUTAS (ilgai stovi svyruodamas, kovoja su savimi, paskui prieina prie Mirgos ir, klaupdamas prie jos, greitai apkabina jos keilius).** Lik sveikas, žemaičių valdovę! (Mirga atšoka).**VYTAUTAS (palai ko svyruojančią Oną ir išveda ją).** Iš užpakalio išeina Bilgenas ir uždaro duris.**MIRGA (stovi ligg užhypnotizuota ir laukia kol duris uždarys ir visi išeis ir viskas ap linkui nutils).** Užbaigt... o kaip čia ramu... ramu... (eina svyruodama prie guolio ir susmunka). — Rytoj krauge, rai iškels man vestuves su Giltine. (Išlėto) Bet žemaičių valdovas laisvas... (stipriau svyruodama) — laisvas... (griūna guolin, vos girdimai) — laisvas!...**UŽDANGA.**

VEIKSMAS III.

Veikia:

Mirga.

Gimbutas.

Bilgenas.

Proksa.

Mostėvas.

Dekoracija ta pati. Vienai dieinai praslinkus. Ant scenos vi-sai tamsu — arti pusiaunaktis.

1.

MIRGA (uždangai pasikėlus, guli ant guolio. Po valandėles pašoka, atsisėda ant guolio krašto). Ko... ko nori seneli, iš manės?.. Ar-gi aš nieku neprisidėjau, kad tavo ne-garbėje užbaigtas amžis atkeršinti?.. Ko—ko nori, Kestutis, iš manės? — (Ke-liai ir kladžiomis akimis eina dešinėn kampan). — Vis tu čia tebestovai ir tokio-mis liūdnomis akimis, tokiu šaltai ramiu veidi žiūri manin, lyg ir aš kuo būčiau prieš tave nusidėjus... Juk tavo sūnui laisvę daviau — jis dabar toli-toli — ar-eilio sparnais skrista jo noru verpetai... (Nusisuka publikon). Valdovą visai Lietuvai daviau — paskirtą man dievų kelią praėjau — (sukasi kampan)—tik... jau tėnas nėra — išnykai? — Ilseklis ramiai tautos nelaimių naštą didvyrio kan-trumu nešęs... ilseklis ramiai, žemaičių tėve... (Tyli valandėles, paskui eina prie kedės prie guolio galo). — Keli akimirks-niai beliko ir atsidursiu prabocių šešelių viešpatijoje... (Sėdas nuilsus kedēn, po ilgos tylos). Gyvenimo ratas pamažu-pamažu sukas — tarytum nenoromis pa-skirta vėže ritasi... O pakeliui visas pa-

saulis — žydės ir šviesus pasaulis... (nu-raukia ir susmunka pati savyje)... Ne! kam vilties to, nuo ko pati atsisakiau — šalyn viltis! — nes, kas gyvynė, yt kūdikis žaislu, žaidžia, — tas turi mokėti jos nesigailėti — jos kainą žinoti... Ir kas iš to, kad, gyva būdama, būčiau artimųjų kraujuose braidžiojus! Gyvenimas ne našta, bet kova su jo purvais už giedrą... (po valandėles). Verčiau vienai vėlei be kūno giedroje būti, negu abiem purvuose braidžioti... (Girdēti kaip kaž-kas paty-lomis stengias duris atidaryti. Mirga susmukus savyje nieko negirdi. Ineina Gimbutas).

2.

GIMBUTAS (ineina pamažu, pažiūri pro du-ris, tyliu balsu). Mirga, Mirga!**MIRGA (pašoka).** Kas čia?**GIMBUTAS.** Nesibijok, — tai aš.**MIRGA.** Kas toks?**GIMBUTAS.** Gimbutas.**MIRGA (svirpa, valandėlę nusilpsta ir puo-la prie jo).** Kur jis? — Kur Vytautas? — Ar tikrai laisvas?**GIMBUTAS.** Toli-toli iš čia.**MIRGA.** Matai, aš taip baisiai tikėjau, kad tas sumanymas nusiseks, bet pamačiusi tave nusigandau, nutirpau visa — pama-niau, kad visa jau žūvo...**GIMBUTAS.** Ne, ne! — Vytautas Mozūruose pas svaini — Sungaila nulydėjo jį stipria sargyba apsupęs.**MIRGA.** Jis laisvas! — laisvas!**GIMBUTAS.** Dabar tavo eilė, dabar tave rei-kiā gelbēti.**MIRGA.** Mane? — O aš kam reikalinga?**GIMBUTAS.** Kada Vytautas užšoko ant žir-go, jis tiesiai kreipesi manin: Gimbutai, tau pavedu Mirga rūpinties — tavo par-eiga ji laisvēn išvesti.**MIRGA.** Kuningas manim pasirūpino?**GIMBUTAS.** Taip, taip. — Liepē man pri-siekti taves neapleisti.**MIRGA (po valandėles).** Iš to nieko nebus.**GIMBUTAS.** Kaip tai nieko nebus?**MIRGA.** Iš kalėjimo aš neisiu!**GIMBUTAS.** Mirga, juk žinai, kas tau bus.**MIRGA.** Žinau, todel ir neisiu.**GIMBUTAS.** O aš prisiekiau tave gelbēti.**MIRGA.** Pildai juk savo priesaiką gyvybe žaizdamas: — juk Jogaila savo priešininkams nedovanoja.**GIMBUTAS.** Ne Jogaila man rūpi: — varu svetiman sostan per kraują įsibriovęs valdovas — man ne valdovas.**MIRGA.** Lėčiau — čia perdaug ausų.**GIMBUTAS.** Klausyk, Mirga, visa prieagenta — tik eik su manim, eik — neduok mano priesaikai vėjas nueiti — ką Vytautas pasakys?**MIRGA.** Man, dykūne, tai visiškai nerūpi. Gyvybė tai tokia neapsakoma brangenybė, kad jos vėjaus blaškyti niekas neturi teisės: Aš nešiau savo gyvybę dievams aukon už Lietuvos ateitį.**GIMBUTAS.** Juk tavo auka atsiekiė tikslą: — jis laisvas.**MIRGA.** O, ne! dykūne. Tai dar ne tikslas, tai tik kelias, kuriuo prie tikslu prieit galima. Jei mano auka paskutinio žingsnio nepadarys — visa per nieką nu eis.**GIMBUTAS.** Kame, kame-gi tavo tikslas?**MIRGA.** Auka turi paskutini žingsni žengti kad tas, kurio dėlei pasiaukota, aukos di-dybė suprastų ir aukos tikslą darbais iš-teisinti pasirūpintų.**GIMBUTAS.** Ką aš kuningui pasakysiu?**MIRGA.** Susitikęs pasakyk jam... pasa-kyk: — Mirga prašo Lietuvai laisvę iš giedrų suteikti.**GIMBUTAS.** Tik tiek?**MIRGA.** Dar ko... Pasakyk dar, kad ton ke-lionėn laimina valdovą... tarnaitė Mir-ga...**GIMBUTAS.** Taip — tarnaitė — tautos sargas.**MIRGA.** Gana, dykūne, užteks... Lengva, o! kaip lengva bus man mirti, kuomet ži-nau, kad ta mirtis milijonams gyvybę at-ne... Skubék, dykūne, gali pasivélini.**GIMBUTAS.** Ką tu kalbi?**MIRGA.** Gali susitikti su gyvybų pirkliais. **GIMBUTAS.** Nesuprantu.**MIRGA.** Tu, dykūne, toks jaunas ir toks doras — o Vytautui doru padėjėjų daug-daug reikės. Tarnauk, dykūne, jam dorai — padék tą aukos tikslą išteisinti.

(T. b.)

IŠ LIETUVIŲ TAUTINĖS MUZIKOS.

(Žr. „Liet. Tauta“ kn. II.)

3. Ragai.

Birženai vadina ragais, o Vabalninkėnai — triu-bomis. Yra tai triūbos, iš perskelto uosio išskaptuo-tos ir vėl suklujotos ir tošimi apvyniotos; ilgumo—nuo 20 lig 40 colių.

Delko jas ragais vadina, nežinau. Ar nebuv-seniaus vartojami tam tikslui didelių gyvulų ragai? Arba, bene teisingiausia, gal ir delto, kad lietuvių užėjės, jog kiauras ragas pučiamas išduoda balsą, ir jį visupirma pradėjės vartoti muzikos tikslu, paskui kiekvieną triūbą, išduodančią balsą, vadino ragu kas.

Tai ir visi muzikos instrumentai, kuriuos šiaur-rytiečiai lietuvių vartojo ir da tebevartojo. Tik,

Arba, bene teisingiausia, gal ir delto, kad lietuvių užėjės, jog kiauras ragas pučiamas išduoda balsą, ir jį visupirma pradėjės vartoti muzikos instrumentą žmogaus ger-kles-stemplės, — kurį lietuvis mokėjo taip išvairiai ir nuolatos vartoti. Bet visi tie muzikos instrumentai patys pradėjo nieku laikytis ir pamesti ir savo sena-ją muziką. Kas žino, gal dabartinė tautos muzika

ira tik skeveldos didžių kokių senovės kompozicijų pavidele giesmių ir instrumentacijos? Taigi senovės savotiškos kultūros žymes sulai-ke dūminė gržčia ir pilka sermėga; dabar gi, kei-čiantis gyvenimo formoms ir savajai nykstant, ji paduoda tą savo sergėturtą jums, tos pačios mo-tynas vaikams, bet jau ginkluotims mokslu ir išsi-lavinimui, kad neprāžudytumet tų turtų, bet plė-to-tumet juos, kad da didesnis ir gražesnis žedas ant to paties stiebo pasirodytu.

Nemunėlio Radviliškis 1910. 8. IX.

Kun. A. Sabaliauskas.

PTOLEMAJUS.

(Užbaiga.)

Senovėje, mat, astronomija — žvaigždėnija buvo skaitoma už didžiausių mokslą. Religija ir gama, surištos su mythais apie dievus, kiekvieną didžiamos klasė labiau traukė pakelti akis į padangę ir kaman-tinėti, kas tėnai yra. Pertai ir Ptolemajus tapo pa-vadintas mokyčiausiu savo gadynės vyru, — nesa-jis pirmutinis išdriso nupiešti dangalapi. Tuose laikuose gana daug reikėjo turėti proto tam žmogui, kuris pats vienas drėgo apversti pasaulį antraip, ne-gu jo senelių-seneliai tikėjo ir samprotavo. Ptole-majaus apskelbtas dangalapis Graikiijoje padarė didelių sujudimų, — viena, pastumė draugiją į visai naujus protavimus apie dangų ir žemę; antra — parodė didžių slaptą gamtos įstotymą, kokio dar niekas nebuvo pradėjęs tyrinėti: kodel padangių augštumose žvaigždės nupuolia viena ant kitos, ir kodel jos nepuolia žemyn, t. y. ant žemę; ar žemę eina apie saulę, ar saulė apie žemę, etc.

Neįstabu, kad dabar atsiranda mokslininkai, kurie išeina kollegijas, universitetes ir turi po rankomis studiuoti tūkstančius veikalų, kuriuos pirmes-ni mokslinčiai parašė. Bet su Ptolemajum buvo kas kita. Mės jau minėjome, kad jis mokslą gavo, taip sakant, tikta nuo savo tėvo, o vidutinių prasila-vinimų — Egipto muzėjuje, vėlgi iš tėvo pamoks-lų ir paskaitų. Ptolemajus, būdamas vos 20 metų, jau pradėjo atsižymeti gabumu matematikoje; iš-skaitliavimais jisai patyrė, kad norint atrasti rato aplankumą reikia skersumą padauginti ant 3,1416; tas jo atradimas padarė ant tos gadynės mokslininkų tokį išpuštį, kad žmonės veikiai pradėjo tikėti, kad Saulė eina apie žemę. Sulaukęs 25 metų, Ptolemajus pateko į tuomet garsų Aleksandrijoje „Ene-ges“ kningyną už darbininką; tėnai per kningu skaitymą ingijo plačiausiai pasaulio supratimą ir mokslą. Pagaliaus ir patsai pradėjo rašyti kninges. Cionai kningyno archive jisai atrado chaldeičių astronominį katalogą, jau 600 metų senumo, kuria-me buvo sužymėta 1,080 žvaigždžių. Taipgi rado pirmesnio graikų astronomo, filosofo Thales (vieno iš garsiu senovės „septynių galvočių“) kopiją, kuriuo rado aprašytą, kaip dar už 4000 metų pirm Kristaus augštai stovėjusi astronomija pas chinus, iki mirties garsaus Indijos astronomo Brahma (2,500 pirm K.), kuris dangų ką jau žinojo apie dan-gaus systemą ir užsimūs belaipljodamas ant augsto kalno, betyrinėdamas žvaigždes.

Ptolemajaus rašytų raštu yra 13 kningų apie dangų; kulturesnės tautos turi jo vertimus. Arabų kalboje dar 827 metuose po Kr. Ptolemajaus raštai tapo išversti. 1230 m., liepant karaliui Fridrikui II. buvo visi Ptolemajaus raštai išversti į latinų kalbą. Tada prasidėjo didis mokslo augimas. Tada

tai prasidėjo ir... Šventosios inkvizicijos mokslinėjų persekcionumas, o 1650 m. tapo nužudytas mokslingas Giordano Bruno už skelbimą naujai išguldymą pastaučius bei danguas įstatymu...

Bet Ptolemajus gadyne tokį persekcionimą nebuvo. Jis pasiniro 165 metuose prieš Kristą, suaukęs 75 metų senatvę. Tai buvo diktas vyras; svérė 182½ svarų; vilkėjo pagal tą laiką mados — ilgas ir dukslias drapanas, panašias į amerikoniškas moterų naktinius marškinus. Miegojo 8 ar 7 valandas 24 valandų paroje. Tuose laikuose sakoma jan būvė išsiplėtojęs girtuokliauvimas (kā gėrė — nezinom) ir rūkymas; bet Ptolemajus vedė gyvenimą blaivu, taipgi išbuvo visą amžių nėvedęs.

Ant jo kapo nepaliko jokio paminklo ir net jokio ženklo. Mat pagal Sokrato, graikų filosofo paskymą, buvo manoma, jog: „viskas pasaulyje mirsta ir kartu naujai atgimsta“. Del tos priežasties ir ant Ptolemajus kapo jokio ženklo neliepta pustatyti. Kam minėti tą, kas nenumirė, bet numirdamas sykiu vėl užgimė!...

Mūsu laikuose Ptolemajus danglapis — jau be vertės. Koperninkas padarė geresnį danglapį, kuris aiškiai parodo danguas kūnų padėjimą ir kai jie bėga bedugnės erdvės gilumose. Ptolemajus danglapis pertai buvo klaudingas, kad jis rodo, jog žemė esanti centras pasaule rato, o Koperniko danglapis rodo, kad pasaule centras yra saulė, o ne žemė, kaip Ptolemajus nurodė. Šis Ptolemajus suklydimas tačiaus jo neikiok nepažemina; jis užsiplēnė nemirtiną vardą; tokioje žioloje gadyne, kada žmonės neturėjo gerų mechaniskų instrumentų ir nepažino augštostos matematikos, reikėjo būti mokyčiausiu vyru pasaulyje, kad nupiešti pirmutini danglapį.

18. I. 12.

Mikas Stakėnas.

82 Forest City, Pa.	7	7
83 Lowell, Mass.	17	5
84 Kingston, Pa.	54	30
85 Brockton, Mass.	15	12
86 Wilburton, Okla.	16	16
87 Cheltenham, Pa.	13	9
88 Tacoma, Wash.	14	14
89 Centralia, Ill.	8	8
90 Batavia, Ill.	11	11
91 Pottsville, Pa.	13	13
92 Bentleyville, Pa.	10	10
93 Shaft, Pa.	7	2
94 Collingsville, Ill.	1	1
95 West Scranton, Pa.	10	10
96 Pana, Ill.	9	5
97 Freeland, Pa.	18	11
98 Des Moines, Iowa.	11	14
99 McKees Rocks, Pa.	15	15
100 De Kalb, Ill.	13	8
101 Hoboken, N. J.	15	15
102 Philadelphia, Pa.	13	8
103 So. Manchester, Conn.	15	24
104 West Pullman, Ill.	18	18
105 Paryžius, Francijoj	7	6
106 E. Detroit, Mich.	9	2
107 Indiana Harbor, Ind.	32	20
108 Duquesne, Pa.	29	7
109 Cuddy, Pa.	13	10
110 Girardville, Pa.	2	2
111 West Frankfort, Ill.	5	5
112 Hammond, Ind.	9	7
113 Kensington, Ill.	24	18
114 Chicago, Ill.	6	6
115 Herrin, Ill.	21	16
116 Newark, N. J.	3	13
117 Rockford, Ill.	33	9
118 Grant Works, Ill.	25	1
119 Kenosha, Wis.	11	12
120 Donora, Pa.	7	20
121 Racine, Wis.	8	14
122 New Philadelphia, Pa.	15	8
123 Fribourg, Suisse (Šveicarijoj).	8	8
124 Mt. Carmel, Pa.	9	9
125 Seelyville, Ind.	24	24
126 Indianapolis, Ind.	5	3
127 East Chicago, Ind.	21	21
128 Homestead, Pa.	10	10
129 Cedar Point, Ill.	11	11
130 St. Charles, Ill.	8	8
131 Stamford, Conn.	99	66
Pavienių	34	34

Labu
TMD. sekretorius, 2.611 1.565 1.466
J. Žemantauskas.

Suskaita narių TMD.

Parodanti, kiek jų buvo užbaigiant 1910 ir 1911 metus ir kiek 1911 m. nemokėjo iš tų, kurie 1910 m. buvo mokėjė Narių buvo

Kuopos Iš kur.
NN.

	1910	1911	mm.
Nemok.			
1 Minersville, Pa.	5	5	
2 Union City, Conn.	46	33	16
3 Brooklyn, N. Y.	123	88	53
4 Philadelphia, Pa.	2	14	
5 Waterbury, Conn.	74	102	15
6 So. Boston, Mass.	17	25	69
7 Lawrence, Mass.	23	16	10
8 Mahanoy City, Pa.	14	11	15
9 Pittsburgh, Pa.	17	17	
10 Erie, Pa.	57	39	29
11 Baltimore, Md.	9	9	
12 Charlottenburg, Vokietijoj	38	26	17
13 Valparaiso, Ind.	38	33	7
14 New Haven, Conn.	28	18	11
15 Rhone, Pa.			
16 Courtney, Pa.			
17 So. Omaha, Neb.			
18 Schenectady, N. Y.			
19 Foxcroft, Me.			
20 Cleveland, Ohio	48	23	25
21 Lorain, Ohio	5	3	2
22 Chicago, Ill.	94	34	60
23 New Britain, Conn.	37	32	7
24 Pittston, Pa.	17	12	6
25 Shenandoah, Pa.	52	2	5
26 Thorp, Wis.	5	5	1
27 Chicago, Ill.	20	20	
28 Chicago, Ill.	117	86	55

Užbaigiant senuosius metus mės savoje literaturoje apturime nemaža naujų leidinių — kalendorių. Septyni — dešimts metų atgal lietuvių krajės ūkis Kalendorius” leidžiamas Otto v. Mauderodės, Tilžėje. Dabar jau kas kita. Taip va ir šiemet pasirode jų visokiu. Tik paminėkim: 1) Amerikos Lietuvių Kalendorius, 2) Vilniaus Kalendorius, 3) Švityrus, 4) Biržų Kalendorius, 5) Kauno Kalendorius, 6) „Žiburio“ Kalendorius, 7) Blaivybės draugijos „Padæk Dieve“ Kalendorius, 8) Ūkininkų Kalendorius, 9) Didysis Marijos Kalendorius, 10) Viešpaties Jėzaus ir panos Marijos širdžių Kalendorius, ir dar nematyti, bet iš apskelbimų girdėti, leidžiamai Rygoje L. Jakavicius du kalendorių ir inž. Maciejausko „Tėvynės“ kalendorius. Na, visus gi neišskaitlinosi, užteks paminėjus, kad mės šiemet susilaukėme 12—13 kalendorių. Paminėsim jų ketletą plačiaus. Pirmiausia saviški.

I.

Amerikos Lietuvių Kalendorius, 1912 metams Sutaisė ir išeido J. Ilgaudas, Chicago, Ill., pus XVI—96. Kaina 25 centai.

Kalendorius išvaizda, dailus viršeliai, spauda ir daug reikiškų, parodas paveikslas ant viršelių trauktų traukia skaitoja prie jo. Bet kaip mės apsiliviamoji pasklaide ir vieną-kitą straipsnelių perskaite. Gerai dar, kad leidėjas p. J. Ilgaudas pužymėjo, kad „šitas mano kalendorius netobiliuosis“, kad „iš stokos laiko nebuvo galima jis taip sutarkyti“... ir t. p.

Kaip jau žinoma, mūsų kalendorių taip vad. „literaturos skyriuose“ visuomet yra nemaža eilių ir prozos. Yra to visko ir šiame kalendoriuje. Bet kokia tai poezija ir proza, — tai dievai gelbėkit Mat, p. J. Ilgaudas, matomai, skaito ir eiliakalį St Strazdą poetu, nes jo vieno tik indėjo keliolika eilių. Spausdintos poezijos, kaip p. St. Strazdo, man dar niekur neteko užtėmyti, nes i ką gi panašios tokios „eilės“. („Gimtinėje likusiems“ ps. 5):

Nors audros mus blaškė, bet vis Jums sykiu mės jautėm ikišiolai! Mės jausim jums sykiu ik'toliai, Kol dienos šviesesnės prasvīs! arba eilėse „Naujam metui“:

Atūžes lyg audra jūros vilnimis Ir vėl kur tai toli praužuo... Apklaipės pasauli naujom's spalvomis Isnyko... Nė ženklo, kur buvo... arba vėl —

Tik medis sušaudytas — margas Dar stūks, kur apkasts jis tapo... Tik medis, tiki vienas, lyg sargas Vis stovi prie užmiršto kapo...

Na, ką, ar ne puikios eilės, ar ne poezjos „spalvomis“ nupiešta vaizdai!! Jau nei pp. Elemta su Stikleliu dailiau neparašytu!

Štai dar „eilės“ žiupsnys, čielas žiupsnys, nes užima visą kalendoriaus puslapį... Eilės „Pažvel gus tėn...“

Pažvelgus ten — į karą lauką, į vietą krauso ir mirties, Negaila matant jauną auką, Nė jos gyvenimo paties... Negaila ašarų liūdujus, Pacios ir artimu draugų; Jie greit užmirš... Tik gaila tūjų Belaimės motinos vargu...

Ji viena gali tik žinoti, Ant kiek brangus jai buvo jis, Kurių prie vyges perrymoti... Reikėj per ištisus naktis... Ne jai užmiršta skausmą savo!

Na, ar skaitytojas supratote, kas čionai „pri-maliavota“. Tur būt nieko. Nes nieko ir negali ma suprasti. Eiliakalis poetas taip žodžius ir rytmus supynė, susukė, kad tos nabagės „belaimės motinos vargu“ ir nė nepriparodė. Beširdžiu poetui „negaila matant jauną auką, nė jos (kodel ne „jo“) gyvenimo paties“, negaila jam žūstančio. Ir pasirodo p. St. Strazdas, kad jis ne tik ką neturi paprasčiausio talento eiles rašyti, bet ir elementariško poezių supratimo, dailės grožio...

Tiek apie kalendoriaus poėziją.— Prozos jame daug daugiau, neg ko kito, bet ir jos vertybė ne koki. Daug ir neminėsi. Versti prozos vaizdelei ir nesvarbu. Svarbjau kas originališka. Yra mūsų senos talentuotos rašytojos — Žemaitės vaizdelis „Prie alaus užbono“. Nupieštas visai kaipir ne Žemaitės — skistas, be tikslo ir minties. Kur čionai matosi rintumas ir argumentai tu „vyruku“, kurie „pasistatė ant stalos alaus užboną, susėdė aplinkui*** geria*** šnekūnuoja“. Argi mės jau be to svaigalo ir geresnės idėos negalime praversi, nurodyti kuningų ydas, jų darbus ir t. t. Čion p-ai Žemaitėi nedovanotina — ji jau net nužengė lyg Stiklio „eilė“ bei Rutkaus „lapeliu“.

Straipsnyje „Nuo ko paeina raudonoji vėluva“ siųtai kaip kalbama:

„Pasaulio proletarių ūkio“ žymė priduoda energijos, drasos ir jiegų ir su šiu žymė jis eina į kovą prie savo prispaudėjus. Raudonoji vėliava likosi žymė laisvės ir laimės. Anot Lamartine žodžiu, jis mirkyta minios krauju, užtai ir yra ji miniai ūkėjaus; minia mato joje savo krauju, Pamačiusi minia savo laisvės žymę ji užsidega, ligauna jiegas ir sunerius rankas ji eina į savo narsias kovas, eina į karo laukus, nes per ją minia mato savo laimėsenės ateitę, savo gerovę ir laisvę. Tegul-gi veda raudonoji vėliava darbininkus pasaulio prie naujos, geresnės tvarkos, tegul jis prisidėda prie sutvėrimo laimės ir gerovės žmonijai!“

Pasakymas, kad „ji mirkyta minios krauju“, kad „minia mato joje savo krają“, kad „eina į savo (?) narsias kovas***“ karų laukus“ yra gan barabiškas ir jau šioje gadyne nebetikės. Žmogus jau dabar pradeda protu tegyventi, o ne kumščia, kardu, kaip seniaus. Kraują, kares, kruvinas kovas žmonės jau pasmerkia, reikalauja ju tik tokios barabiškos ir tamsios viešpatybės kaip Rusija, Turki ja ir t. p. Apsirkta. P-o J. Ilgaudo tikėtasi pataikyti social-revolucionierius širdin, bet pataikė bjurokrato-budelio. Dvidešimtame metašimtyje ne smagu tas girdėti, o juo labjau iš tų, kurie teragina „pasaulio darbininkus prie naujos, geresnės tvarkos prie sutvėrimo laimės ir gerovės žmonijai“. Tiesa, reikia dabar su visakuom kovoti, su visokais ivairiais gaivalais kariauti, nes žmegus ir jo gyvenimais nebestovi ant vietus, vis žengia tobulesniu, praktiškesniu, priekin, progresan, bet kovoti nebe su kuri viais ir kardais, o protu, kovoti išmanymu, žodžiu. Tik per savitarpių žmonių susipratimą, meilę, savitarpinį susielpimą ir savęs valdymą ateis toji sebai laukiamoji laisvė ir gerovė.

Geras straipsnis „Kokiu būdu žmonės ingijo kalendorius?“ Tik pabaigoje straipsnio gerb. leidėjas ištarė, kad pas mus lietuvius nėra metinių kalendorių-kningų. Jeigu jau kalbëti apie Amerikos lietuvius*, tai kas kita, bet lietuvių didžiojo Lietuvoj jau turi jų nemaž, ypač gerai apdirbtą penkias metas jau leidžiamą (Vilniuje, Zavadzkie) „Vilniaus Kalendorių“ ir šiemet metrašti „Švityrų“.

Jeigu jau pirkti ar platioti ši kalendorių, „tai patarčiau tik del šiu dalykų-straipsnių: 1) „Pramone ir prekyba“ referatas G. J. Leveckio. Apdirbtas jis neblogai. Parodo jis senų viduramžinių gadynių pramonę, jos šakas, pirkliavimo būdus ir t. p. Nušviečia siek tiek ir lietuvių prekybą, ypač steigimą paskutiniuose laikuose kooperativinių draugijų, draugijų, krautuvų. Autorius savo raštą gan teisgai užbaigia:

„Bet mūsų besimokinančioji jaunuomenė daro viena stambia klaida, kurią aš čia nenori praleist tylėjimui, tai yra ta, kad jis pasirenkia tokias profesijas, kurias išmoksi prisiėmė kęst skurdą, t. y., tveriasi tokiai profesijų, kurios yra perdaug. Cia jisai paskui būva nė sau nei kitiem naudingu. Aš čia jas nėi neišskaitlinosi, nes jūs patys mato tei gana aikšta.

„Ar ne daug geriau būtų, kad tvertuose moky

ir dusyk daugiau išleisti!...

Žinoma, aš nesipriešinu tiems, kurie nori pažinti svetą, arba pri-versti esti pasišalinti iš gerosios Rusijos. Bet kas tyčia eina jieš-kotų aukso kalnų, ir dar turintis žemės po 20–30 dešimtinių, tai tiesiog galima pasakyti — gėda-tiem! Ir dar tokie ponai daugiau nemalonumų pridaro; nes jei eina už pigesnę mokesčių dirbtų, nepalaiko darbininkoškių vie-nybės ir tt. Už tai mēs, lietuvių, ir esame neapkenčiamai tarpe sve-timtancių, kaip streiklaujai ir lendantys dirbtų streiko laiku. Dar reikia pažymeti, kad veik tik iš tokų ponų ir mūsų emigraciją susidea, arba tinginių, nenorin-čių dirbtį savo tėvų žemelės...

Šiuom ir baigiu savo rašinėli, medžiagą pačius pats iš savo pa-tyrimų per 1910 metus, ir pats dirbęs prie to darbo.

A. Bartoševičius.

Paris. 1911.

LAISKAI IŠ LIETUVOS.

Iš Lietuvos per Penzą. Malon-nus drauge! Iš Amerikos išva-ziuodamas žadėjau tamstai para-šyti laiską, vienok delei dawgelio kliūčiu to nesuspėjau. Parvažia-vės vos tik keletą dienų tespėjau pasivečiuoti, nes tuoju turė-jau stoti į kariuomenę. O man, kaip vėlai pribuvusiam, buvo ga-na didelis vargas, pakol į vietą pristatę; užtai, kad kiti rekrutai jau buvo išvežti į pulkus. Kada stoja į kareivijos raštinię, tai daktarai visai nežiūrėjo mano swikiatos, tik pamieravo ir sušuko: „priņiat!” (priimtas). Tuo-jaus nuvedė, ginkluoti kareivai į kalėjimą. Pakol į pulką pribu-vau, per dvi savaites teko daug kalėjimų pamatyti, ir per tą laiką gana sunkiai buvau susirges. Pri-buvus jau pulkan, pasirodė, jog esu nesveikas; buvau du kartu šauktas prieš komisiją ir dabar dar trečią kartą esu atsiustas į ligonbūtyje — Penzoje. Delto taip ilgai negalėjau į laisko atrašyt. Dabar esmi Penzos miesto ligo-nbūtyje. Čia radau proga parašyti keletą žodžių. Juodylos nega-lėjau pasigriebti, tai rašau su pa-sieliu... Girdėjau, kad už poros savaičių mane vėl gabens į pul-ką... Jeigu rašysite laiską, tai nerašykite nieko priešingo, kaip jus amerikonai esate priprate, nes mūsų ratoje viešpatauja cen-zūra, ir gana smarkiai prižiūri jaunus kareivius...

Aple kelionę tiek turiu pasa-kyt. Laivas „Zeeland” yra vie-nas iš puikiausių, gerai prižiūri keliauninkus, gerą duoda maistą. Veliu kiekvienam ant to laivo arba nors ant tos linijos važiuoti (Red Star Line). Kaslink rube-žiaus, tai nedaug galėjau sužino-ti, nes neilgai tebuval namie. Aš užsimokėjau tiktais 1 rublį už ru-bežių, kaip bausmės, ir kiti, kat-rie sykiu važiavo, po tiek užsimo-kėjo. Ta pati vakarą girdėjau žmones kalbant, kad gali imti nuo 1 rublio iki trijų, tai yra pagal činovniko nuožiūros. O činov-ninkus girdėjau kalbant, kad jie galį nubausti net iki 16 rublių! Tiktai nenugirdau, del kokios priežasties.

Tai ir bus gana šiuom sykiu. Ačiu p. Paukščiui už gerus pata-ramus išvažiuojant ir už prirodi-jinę geros linijos ir laivakortęs. Pasilielu linkédamas visiems Brooklynu pažystamiems geru-dienų — gerai visų Brooklynu buvęs pažystamas,

Juozas Levandauskas.

Skirsnešinis, Reseinų pavieto.
Čionai žmonės dabar labai serga-rauplėmis, — seni ir jauni; miršta kasdien. Palaidoja po pen-kis-šešis kasdien. Senukai nepa-mena, kad kada-nors taip būtu-rauplēs užkritusios.

V. Januška.

L. N. Tolstojo.
SESERS.

II.

Jureiviai sėdėjo dideliame sa-lone, prie gražių skobnių; sienos buvo iš veidrodžių. Kiekvienas jų pasirinko sau po meilės drauge ir užsiliko ant visos nakties su-ja: tokis tai buvo tėnai viésbū-tis. Tris skobnes sustatę greta ir susėdę jureiviai gérę pirmiausia su suo meilės draugėmis; kuomet išsiégėrė jau gerasi su moteri-mis, pradėjo eiti ant viršaus ant naikynės. Ilgai ir garsiai trep-sejo batais lipdamis augštyn per siaurą karidorį, sulipė viršun, suėjo į atskirus kambarius. Iš čia jie vėl nulipo žemyn ir vėl augštyn.

Uždarbis čėjo greitai mažyn. Visas pusmetinis uždarbis nuėjo per keletą valandų ant pasilinks-minimo su meilės draugėmis. Vienuoliktą valandą jau visi bu-vo girti ir su pilnomis krauju akimis nepaprastai rėkė, nežinodami ko. Vieni dainavo, kiti rėkė, treti su kumščiais daužė į skobnį, kiti liejo vandenį ant gal-vos. Celestinas Dulko sėdėjo tarpe draugų. Su juo sėdėjo ne-didelė, riebi,raudonveidė moteris. Jis išgérė nemažiau už kitus, bet nebuvo dar visai girtas; pas ji buvo kokios tai mintis. Jis išsigilino į jieškojo, apie ką už-vesti kalbą su savo drauge. Misi-lis užėjo, nuėjo į tuo jis jas už-mišo, nes niekaip negalejo jų suprasti, atminti ir pasakyti.

Jis juokėsi ir šnekėjo:

— Taip, taip-tai... taip-tu...

Ar senai tu čia?

Jis sukinėjo galvą, bük tai jis gyrejā y už tai.

— Na, kaip gi, ar gerai tau?

Ji pamislino.

— Papratau, — tarė ji. — Reikiā kaip-nebūt. Visgi geriau, negu už tarnaitę arba skalbėja...

Jis lingavo galvą, bük jis pri-tarė į tuomi gérėjosi.

— Ir tu — ne čionykštē?

Ji palingavo galva ant ženklo, jog nevietinė.

— Ateivė!

Ji lingavo.

— O iš kur?

Ji pamislino, lyg norėdama prisiminti.

— Iš Perpiniono aš — tarė ji.

— Taip, taip — pritarė jis ir nutilo.

— O jus kas toks, jureivis?

— paklausė ji.

— Taip, mės jureiviai.

— Kaipgi, ar toli buvote?

— Nearti. Visko matėme.

— Net ir apie pasaulį apvažia-vote?

— Bet ne syki, beveik dusyk apvažiavome.

Ji tartum atskivosėje ir lyg ką nepaprasto sumišlijo.

— O ar daug susitikote laivu?

— tarė ji.

— O kaipgi?

— Ar nepasitaikė jums sutikti

„Vėjo Dievaičių Gimdytojo“? To-kis laivas yra.

Jisai nusistebėjo, kad ji pri-minė jo laivo vardą, ir maste.

— Kaipgi, pereitą savaitę su-sitikom.

— Ar teisybė, ar tikra teis-ybė! — šuktelėjo ji pabalusi.

— Teisybė...

— Ar nemeluoji?

— Dievaži, — prisiekė ji.

— Ar nematei tėn Celestino Dulko? — paklausė ji.

— Celestino Dulko? — jis at-kartojo į nusistebėjo, beveik krūptelėjo. Iškur ji žino jo var-dą?

— O ji ar pažisti? — paklausė ji.

Matomai buvo, jog ir ji pati krūptelėjo.

— Ne, aš nepažistu, bet viena čia moteris ji žino.

— Kokia moteris? Iš šito na-mo?

— Ne, čionai iš kaimynų.

— Kurgi iš kaimynų?

— Čia va netoli.

— Kas ji per viena?

— Taip sau, paprasta moteris, tokia kaip ir aš.

— O kurgi jis jai reikalingas?

— Ką aš žinau. Gal jo myli-moji...

Atidžiai žiūrėjo vienas antram į akis.

— Aš norėčiau pasimatyti su-taja moterim, — tarė ji.

— O delko? Nori ką pasakyti?

— Pasakyti...

— Ką pasakyti?

— Pasakyti, kad mačiau Celes-tiną Dulko.

— Ar tu matei Celestiną Dulko? Ar gyvas jis ir sveikas?

— Sveikas. Tai ką?

Ji nutilo, vėl pradėjo mislyt, paskui tykiai tarė:

— O kurgi plaukė „Vėjo Die-vaičių Gimdytojas“?

— Kur? Į Marceloną.

— Teisybė! — sukliko ji.

— Teisybė.

— Ir tu pažisti Dulko?

— Jeigu sakau, tai ir pažistu.

Ji pamislino. — Taip, taip. Tai gerai, — tykiai pasakė ji.

— Bet kam jis tau?

— O kada ji pamatysi, tu jam pasakyxi? — Ne, nereikia...

— Bet ką?

— Nieko-nieko.

— Tai kamgi jis tau?

Ji neatsakė, bet pašoko, nubė-go į šeimininkės kambarį, kur sė-dėjo šeimininkė, pačiė citrina, perpjovė per pusę į išpaudę sul-tis į stiklą, paskui užpylę vande-niu ir padavė Celestinui.

— Tai, gerk gi, — pasakė ji, ir atsisėdo, kaip ir pirma sėdėjo jam ant kelių.

— Kam tas? — paklausė jis, imdamas stiklą.

— Kad svajonės nueitų. Vė-liaus pasakysi. Gerk.

Jis išgérė ir nusiušlustė ran-kove lūpas.

— Tai, sakyk, aš klausau.

— Ar tu nesakysi jam, kad ma-ne matei? Nesakysi, nuo ko gir-dėjai tą, ką pasakysi?

— Gerai, nesakysi.

— Prisiek!

Jis prisiekė.

— Dievaži?

— Dievaži.

— Taip, tu jam pasakyk, kad jo tėvas numirė, ir motina numirė, brolis taip gi numirė. Šiltinė bu-vo. I mėnesį visi tris numirė.

Dulko jautėsi, kad visas jo kraujas sustojo. Keletą minučių sėdėjo jis į tylėjo, nežinodamas nei ką sakyti; pagaliaus užklau-sė:

— Ar tu tikrai žinai?

— Tikrai.

— Kas gi tau sakė?

Ji padėjo rankas jam ant pečių ir pažiūrėjo jam į akis.

— Prisiek, kad neškoliosi.

— Na, prisiek! Dievaži.

— Aš — jo sesuo!...

— Franca! — sušuko jis.

Ji nusiminas pažiūrėjo į ji ir tykiai-tykiai sujudino lūpas, "kad neišduoti balso.

— Ar tai tu — Celestinai!

Ji net nesiajautė, beveik apmi-rė; iš galesčio ir meilės žiūrėjo vienas antram į akis.

O aplink juos kiti jo draugai-bliovė, rėkė visokais balsais. Stiklų skambės, pliauškenimas delnais, moterų krykštavimas su-simaišė su dainavimų aidu.

— Kaip gi tas taip? — tykiai-tykiai jis vos ištarė.

Jis akis vėl apsiplė ašaromis.

— Tai taip, numirė. Visi tris į vieną mėnesį, — kalbėjo ji. — Kas gi man buvo daryt? Likau aš viena. Į aptieką, gydytojui, už pakavonę trijų... pardaviai, kas buvo, daiktus, išmokėjau ir likau, kaip stoviu. Nuėjau tar-nautu pas poną Kaško, — atme-ni, gyvulis tokis. Aš buvau vos 15 metų; mane išvažiuodamas palikai vos tik keturioliką. Su juo prasidėjau...

— Kaip gi paguldyt, — ta-re vienas iš draugų, — kad neiš-neštų jo ant gatvės.

Jie prikėlė Celestiną, nunesh ant viršaus, į Francuos kambari, ir paguldė ant jos patalinės.

— Atsitrauk! Ar gi nematai, kad jis tavo sesuo! Visos jos kam-bors yra seseris. Taip, ir šita-rya sesuo — Francua. Cha-cha-cha... — lyg dejuodamas jis gailiai nusikvotojo, pakelė ran-kas ir puolė ant veido ant žemės. Pradė

SIS-TAS.

Kas atrado Ameriką. Mės skaičiame geografijos vadoveliuose, kad Ameriką atrado italų keliaučius Kolumbas 1492 m. Bet pasirodo, kad už 2000 metų pirmia Kolumbo Amerika jau buvo žinoma chiniečiams. Apie tai yra intikėtinos žinios chiniečių metais.

Mediniai dantys. Giriamo amerikon ir vokiečių išmislumą. Bet jie nepasiveja japoniečių. Japonijos dentistai sumanę dirbtį medinius dantis ir dėti juos bedant. Mediniai dantys esą kurkas stipresni už purpurinius ir kitokius. Be to jie geriau nusidaž mėlsvai ir negalima esą atskirti nuo tikrų dantų. Mėlsvai dažo delto, kad japoniečių ir kitų malaiškų rasių dantys abelna mėlsvi. Tuos dirbtinius dantis indeka tam tikru būdu, kurio nėžino europiečiai, ir japonai šita elaptą labai sergisi neišduoti.

Rusijos liaudis. Sulyg žinių, paskučiausiai surinktų (1909) Rusijoje su Finlandija buvo viso laiko 160,095,200 dušių. Tu tarpe tikrų rusų skaitoma apie 105 mil.; bet ant jų 100 ypatu pripluota 27 mažarusių ir 7 baltarusių. Toliaus eina turko-totorių giminės, kurių esą apie 17 mil. Po jais eina lenkai — suvirš 9 mil. Finai — 7 mil. Žydai — 6 mil. Lietuviai — 4 milijonai.

Rusijos žemė labai skystai apgyventa, nes ant 1 ketvrtuoto varsto gyvena tik 8 žmonės. Taip skystai gyvena tik norvegai. Su-lyginkim dabar kitas šalis: Francijoj ant 1 ketv. var. gyvena 82 žmonės, Šveicarijoj — 84, Austro-Vengrijoj — 86, Italijoj — 129, Vokietijoj — 130, Anglijoj — 151, Belgijoj net... 258!

M. Stakėnas.
(Užbaiga sek.)

KOKIE YRA 20 PASAULIO DIDVYRIU?

Dar anglų rašytojas ir moralizmo vadovas — Carlyle, buvo sau pasirinkęs keletą didžiausių pasaule žmonių, iš kurių gyvenimo žmės sau paveidžia ir apie kuriuos skaitė jis publikai savo garbingas lekcijas „Didvyriai ir jų garbinimas“. Jis pasirinko 11 žmonių: Odina, Mahometą, Danute, Shakespeare, Luterį, Knox, Rob. Burns, Johnson, Rousseau, Cromwell ir Napoleoną. Nuo laikų Carlyle dar nebuvo bandyta surinkti lentelės arba listo didvyrių. Štai pora mėnesių atgal amerikonas Andrew Carnegie apskelbė tokį listą. Carnegie surinko 20 historiškų žmonių ir pavadinėjuos 20 pasaule didvyrių. Jis šia kokius paduoda:

1. Shakespeare.
2. Morton, etero atidengėjas.
3. Jenner, skiepijimo išradėjas.
4. Neilson, išradėjas karštos geležies pūtimo.
5. Lincoln.
6. Burns, škotų poetas.
7. Gutenberg, spaudos išradėjas.
8. Edison, elektros mistras.
9. Siemens, vandens meterio išradėjas.
10. Bessemer, plieno išdarbju išradėjas.

11. Mushet, taipgi kaip Bessemer.

12. Columbus.

13. Watt, gafo inžinierius išradėjas.

14. Bell, telefono išradėjas.

15. Arkwright, verpimui mašinos išradėjas.

16. Franklin, elektros atidengėjas.

17. Murdock, pirmutinis anglų kurui panaudojęs.

18. Hargreaves, išradėjas verpimui ratelio.

19. Stefenson, lokomotivų išradėjas.

mokslos.

Laikuose, kada gyveno dideli genijai, kaip: Aristotelis, Plato, Ptolemajus, Homeras, — Graikių augstai žydejo agronomija arba ūkių vedimo mokslos, taipgi tepliorystė, skulptūra, geometrija arba žemės matavimo mokslos.

Historija parodo, kad Graikių civilizacija užtai perėjo į romėnų rankas, kad romėnai daugiausiai platinopagraikių amatų industrija, pirklybė, o graikai, nors jie buvo tosios civilizacijos tėvais, vienoki jie paskendo politikos srovėse ir galų gale romėnai, su amatų pagalba, paveržė sau graikų mokslo ir visą jų civilizaciją, taip kad graikams nieko neliko.

Ramos civilizacija tai buvo iš kultūros atžvilgio geriausia. Mat romėnų genijai, kaip: Stoic, Seneka, Aurelius ir kiti — skelbė, jog žmonijos išganymas ir draugijos tollynžanga yra amatų industrijoje ir pirklybėje. Mums paliūdija babylonų civilizacijos astras tos liekanos ir ilga jų historija parodo, kad babyloniečiai augstai buvo pakilę vien per architektūros amatus. Ištikro jų pastatyti jų dievaičiams gražausi budinkai, senoje babylonų sostapiliuje Memfise, da ir po šiai dienai rodė jų sumanumą. Da ir dabar stūksa namas, 70 sieksnių aukštumo, 25 varstų apskritumo, vienai išskalintas ir taip tvirtai pastatytas, kad visi mūsų civiliniai inžinieriai da nepajėgia šiandien taip stipriai pastatyti budinkus, kaip tas babylonų Memfise namas.

M. Stakėnas.
(Užbaiga sek.)

KOKIE YRA 20 PASAULIO DIDVYRIU?

Dar anglų rašytojas ir moralizmo vadovas — Carlyle, buvo sau pasirinkęs keletą didžiausių pasaule žmonių, iš kurių gyvenimo žmės sau paveidžia ir apie kuriuos skaitė jis publikai savo garbingas lekcijas „Didvyriai ir jų garbinimas“. Jis pasirinko 11 žmonių: Odina, Mahometą, Danute, Shakespeare, Luterį, Knox, Rob. Burns, Johnson, Rousseau, Cromwell ir Napoleoną. Nuo laikų Carlyle dar nebuvo bandyta surinkti lentelės arba listo didvyrių. Štai pora mėnesių atgal amerikonas Andrew Carnegie apskelbė tokį listą. Carnegie surinko 20 historiškų žmonių ir pavadinėjuos 20 pasaule didvyrių. Jis šia kokius paduoda:

1. Shakespeare.

2. Morton, etero atidengėjas.

3. Jenner, skiepijimo išradėjas.

4. Neilson, išradėjas karštos geležies pūtimo.

5. Lincoln.

6. Burns, škotų poetas.

7. Gutenberg, spaudos išradėjas.

8. Edison, elektros mistras.

9. Siemens, vandens meterio išradėjas.

10. Bessemer, plieno išdarbju išradėjas.

11. Mushet, taipgi kaip Bessemer.

12. Columbus.

13. Watt, gafo inžinierius išradėjas.

14. Bell, telefono išradėjas.

15. Arkwright, verpimui mašinos išradėjas.

16. Franklin, elektros atidengėjas.

17. Murdock, pirmutinis anglų kurui panaudojęs.

18. Hargreaves, išradėjas verpimui ratelio.

19. Stefenson, lokomotivų išradėjas.

20. Symington, rotaro inžinierius išradėjas.

Štie 20 žmonių, anot Carnegie, pastumėjo pasaule progresą pirmyn. Regimai, jis duoda pirmą tik tiems, kurie technikos laukė atsižymėjimo. Dabar jam atsiplė daugelis mokslo vyru ir nurodė, kokie žmonės turi pirmybę. Londono „Review of Reviews“ suveda nuomonės tokų autoritetų, kaip: F. Harrison, Dr. A. Wallace, kng. von Buelow, H. Johnston, Dr. Clifford, Meyer — „Laisvos bažnyčios“ sekretorius, W. Crane, Sir Richmond, Lord Avebury, Sir Treves, W. Courtney — redaktorius „Forthnightly Review“, Selfridge, Sir Lyons, Sir Reckitt, L. Zangwill, Saint Nihal Singh (indus iku žurnalistas), majoras Powell, švedų ir norvegų mokslo akademijos, taipgi keletas ižymesnių Europos laikraščių redaktorių. Jie sužymėjo net 150 pasaulyje buvusių didžiavirų. Jų čia mės, del vietos stokos, neįskaitliuosime, nes kiti didvyriai gavo labai po maža balą; taip va... pirmutinis žmogus Adomas gavo tik 1 balsą. Mės tik paduosime lentelę 21 žmogaus, kurie tapo pripažinti pasaule didvyriaus ir pažymim, kiek gavo balsų.

Shakespeare, didžiausis naujovis poetas 21 Columbus, Amerikos atradėjas 16 Julius Caesar, Romos imperatorius 14 Gutenberg, typografijos išradėjas 14 Newton, naujovės astronomijos ir fyzikos inkūrėjas 14 Dante, naujovės poezijs tėvas 13 Darwin, naujovės mokslo inkūrėjas 12 Stefenson, lokomotivo išradėjas 11 Homeras, senovės poetas 9 Buddha, inkūrėjas buddizmo 9 Aristotelis, senovės filosofas 9 Michael Angelo, tepliorius ir skulptorius 9 Franklin, atidengės elektros jėgą 9 Linkoln 9 Mozes, ankstyvis teokratis civilizatorius 8 Sokrates, Athenų filosofas 8 Šv. Paulius, krikščionybės nešėjas 8

Imperatorius Nikalojus I apie Puškiną. Kartu caras pasakė ministerui Nezelovui:

- Siandien aš kalbėjau su išminčiuose rusų žmogumi.
- O su kuom, jūsų didenybė!
- Su Puškinu.

Geografinės žinovas. Tūlas keliauninkas gyresi savo kelionėmis, žinas daug miestų ir viešpaštų.

Tai, reiškia, tamsta gerai pažista geografią, — tarė jam.

— Ne, aš ten nebuvau, aš tik pravažiavau pro ją, — atsakė jis.

Imperatorius Nikalojus I apie Puškiną.

Kartu caras pasakė ministerui Nezelovui:

- Siandien aš kalbėjau su išminčiuose rusų žmogumi.
- O su kuom, jūsų didenybė!
- Su Puškinu.

Geografinės žinovas. Tūlas keliauninkas gyresi savo kelionėmis, žinas daug miestų ir viešpaštų.

Tai, reiškia, tamsta gerai pažista geografią, — tarė jam.

— Ne, aš ten nebuvau, aš tik pravažiavau pro ją, — atsakė jis.

Imperatorius Nikalojus I apie Puškiną.

Kartu caras pasakė ministerui Nezelovui:

- Siandien aš kalbėjau su išminčiuose rusų žmogumi.
- O su kuom, jūsų didenybė!
- Su Puškinu.

Geografinės žinovas. Tūlas keliauninkas gyresi savo kelionėmis, žinas daug miestų ir viešpaštų.

Tai, reiškia, tamsta gerai pažista geografią, — tarė jam.

— Ne, aš ten nebuvau, aš tik pravažiavau pro ją, — atsakė jis.

Imperatorius Nikalojus I apie Puškiną.

Kartu caras pasakė ministerui Nezelovui:

- Siandien aš kalbėjau su išminčiuose rusų žmogumi.
- O su kuom, jūsų didenybė!
- Su Puškinu.

Geografinės žinovas. Tūlas keliauninkas gyresi savo kelionėmis, žinas daug miestų ir viešpaštų.

Tai, reiškia, tamsta gerai pažista geografią, — tarė jam.

— Ne, aš ten nebuvau, aš tik pravažiavau pro ją, — atsakė jis.

Imperatorius Nikalojus I apie Puškiną.

Kartu caras pasakė ministerui Nezelovui:

- Siandien aš kalbėjau su išminčiuose rusų žmogumi.
- O su kuom, jūsų didenybė!
- Su Puškinu.

Geografinės žinovas. Tūlas keliauninkas gyresi savo kelionėmis, žinas daug miestų ir viešpaštų.

Tai, reiškia, tamsta gerai pažista geografią, — tarė jam.

— Ne, aš ten nebuvau, aš tik pravažiavau pro ją, — atsakė jis.

Imperatorius Nikalojus I apie Puškiną.

Kartu caras pasakė ministerui Nezelovui:

- Siandien aš kalbėjau su išminčiuose rusų žmogumi.
- O su kuom, jūsų didenybė!
- Su Puškinu.

Geografinės žinovas. Tūlas keliauninkas gyresi savo kelionėmis, žinas daug miestų ir viešpaštų.

Tai, reiškia, tamsta gerai pažista geografią, — tarė jam.

— Ne, aš ten nebuvau, aš tik pravažiavau pro ją, — atsakė jis.

Imperatorius Nikalojus I apie Puškiną.

Kartu caras pasakė ministerui Nezelovui:

- Siandien aš kalbėjau su išminčiuose rusų žmogumi.
- O su kuom, jūsų didenybė!
- Su Puškinu.

Geografinės žinovas. Tūlas keliauninkas gyresi savo kelionėmis, žinas daug miestų ir viešpaštų.

Tai, reiškia, tamsta gerai pažista geografią, — tarė jam.

— Ne, aš ten nebuvau, aš tik pravažiavau pro ją, — atsakė jis.

Imperatorius Nikalojus I apie Puškiną.

Kartu caras pasakė ministerui Nezelovui:

- Siandien aš kalbėjau su išminčiuose rusų žmogumi.
- O su kuom, jūsų didenybė!
- Su Puškinu.

Geografinės žinovas. Tūlas keliauninkas gyresi savo kelionėmis, žinas daug miestų ir viešpaštų.

Tai, reiškia, tamsta gerai pažista geografią, — tarė jam.

— Ne, aš ten nebuvau, aš tik pravažiavau pro ją, — atsakė jis.

Imperatorius Nikalojus I apie Puškiną.

Kartu caras pasakė ministerui Nezelovui:

- Siandien aš kalbėjau su išminčiuose rusų žmogumi.
- O su kuom, jūsų didenybė!
- Su Puškinu.

Geografinės žinovas. Tūlas keliauninkas gyresi savo kelionėmis, žinas daug miestų ir viešpaštų.

Sustabdyk

Kosulį, o su jne ir kitokius kvėpujančiu orgaus kėbūmus, kol liga nera dar paliečius jysų plaučių, kas buty laħab pavojinga. Geras nus to vaistas

SEVEROS BALSAMAS PLAUCZIAMS

(SEVERA'S BALSA FOR LUNGS).

Pirmiausia jis sustabdo kosulį, o paskui gelbėja pačiam organizmu gamtiku būdu atginti visą jam prideramą sveikatą iš tamprumų.

Dvejopio dydžio: 25c ir 50c

"Iš skausmo man galva skilte skylla!"

Šitokios ir panašius dejavimus girdime tankiai iš žmonių sergančių galvos skandējimų. Tatai jie lengvai galėtų išsigydinti, jeigu tik vartotų

SEVEROS PLOTKELES NUO GALVOS SKAUSMO IR NEURALGIJOS

(SEVERA'S WAFERS FOR HEADACHE AND NEURALGIA).

Jos nuramina nervus.
Pataiso kraują.
Sustabdo galvos skausma.

Kaina 25c dež.

Labai Lengva

ligai išsvyrauti ir patapti chronišką, jei žmogus umai neatkreipia domes į savo vidurių sukielėjimą, kepenų nesveikatą, vidurių nevarškumą. Tulžies sugedimas, geltingas, gemorai ir skilyto neveikimas yra tai keletas iš dangelių ligų, paeinančių iš kepenų netvarės.

SEVEROS

Balsamas Gyvasties

(SEVERA'S BALM OF LIFE) pataiso ir sutvaro kaip reikia kepenis, pajudina virškinamuosis organus gerai veikti ir apsaugo organizmą nuo chroniškų skandējimų.

Kaina 75c.

Parduodama visur aptiekose. Reikalauk Severos. Jei savo aptiekose negantumėte, rašykite į mus

W.F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

LUTKAUSKAS & GARŠA GRABORIAI.

Persikraustė iš 449 Grand st
227 Bedford ave.,
Brooklyn, N. Y.

Telephone 2320 Greenpoint.

Gyvenimas: 111 No. 4th st.
Reikaluose kreipkitės po nauju adreso.

Vienybės Liet. "išleistu knygų

Katalogas.

Adomas Mickevičia 15
Ar socijalistas gali būti katalikai? 10
Augis darbininkų judėjimo Lietuvos 15

Apuoko sapnai 15

Anatemos knygėlė 10

Apie kuno išlavinių 15

Albumas lietuviškas, parodos Pažiūre 1900 m. 40

Apie Dievo (Aprašymas iš padavimo XVIII amžiaus) 50

Baltrus Turizeris. (Drama trijus veiksmuose) 20

Dangus ir žvaigždės. Populiariška lekečia iš astronomijos 10

Davatkų gadžinkos 10

Dangaus augštumas ir žmogaus senuumas. Anykščių šilelis 20

Darbininkų kalendorius 1904 m. 15

Eglė žalčių karalienė. (Drama 5-se apsireiškimuose) 15

Emigracija. Apsaka iš emigrantų gyvenimo 20

Gyvenimas Genavaitės 50

Gudri našlė. (Juokaaislė dviejuo-se veiksmuose) 15

Gutė. (Eilės) 10

Girtuokių Adynas 10

Graudus Verksmai 10

Herbertas Spenceris Trumpa peržvalge jo philosophijos 15

Istorija Septynių Mokytojų 50

Idėja ant mėlyną. Apsaka mūsų dienų 10

Pirmoje Gegužės Sapnas 15

Istorija apie gražią Katriuką 10

Istorija katalikų bažnyčios \$1.00

Iš budelių, kalaivio ir Kajimai (Dvi apysakos) 30

Išgriovimas Kauno pilies. (Drama 4-se apsireiškimuose) 20

Iš bažnyčios istorijos 10

Iš kur atsiranda nusidėjeliai? 10

Itekmė socijališkų sanlygų ant vių kultūros šakų 15

Intekmė dantų ant žmogaus gyvenimo 10

Juozas Arch. Sodietis—deputatas Anglijoje 10

Jonas Krikštijotės (Penkiaveiksmė tragedija su prologu) 30

Juozapas Koniuševskis arba kančinimas Unijotų 25

Kabalas 10

Kėkštū Simas. (Apsaka iš ūkininkų gyvenimo) 10

Kainas. (Misterija. Trijuose aktuose) 25

Kaip Sicilijos kaimiečiai kovojo už savo tėses 10

Kur mūsų išganymas? 25

Kunigija ir svetiski valdžia 15

Keletas minčių apie mirties bausmę 10

Kaip valstiečiai kovojo už žemę ir laisvę 15

Kaip apsivesti ir laimingai gyventi 15

Kaip darbo žmonėmė išsilino suoti 10

Keletas žodžių apie lietuvius ir naudingi pamokinimai 15

Knygelė dėl lietuvišku kareiviu

KIŠENINĖ KNYGA.

dėl kirkpėjus arba siūvėjus paikymui kvormi ir kirkpui vyriškų drabužių.

50 puslapių. Gražiai apdarysta. Prekė \$4.00

Tokia pat knyga del moteriškų dra-

būkių. Prekė \$4.00.

Amerikoje 10
Laima ir planetos 25
Lietuvos Istorija Kniga I \$1.50
Apdarysta \$2.00
Lietuvos Istorija. Kniga II \$1.50
Apdarysta \$2.00

Abi drūta apdarystos i viena

tomą \$4.00

Lietuvos tauta. Tomas I \$1.50

Apdarysta \$2.00

Lietuvos tauta. Tomas II \$1.75

Apdarysta \$2.25

Abu tomų apdarystos i viena \$4.25

Lietuvos dainos iš visur surinktos \$2.00

Lengvas dūdas, pačiam per save pramokti rašyti 10

Mythai, pasakos ir legendos žemaičių 50

Mūsų Dielės. (Per ką Lietuva kenčia) 10

Mokslois Tvardauskas 50

Miškas vis smarkiai degė 15

Maskolai 1612 metuose arba Juris Mikalojus 50

Našlaitė. (Apsaka eilėmis) 1

Pasikalbėjimas apie dangų ir žemę 2

Parsidavimas iš pelnas 1

Paveikslai (Dvi apysakos) 1

Palemonas ir Giržduta. (Apsaka eilėmis) 2

Puota — Nuskintas žiedas. (Dvi apysakos) 1

Paginež — Jurgis Durnelis. (Dvi apysakos) 2

Pirmoje Gegužės Sapnas 15

Ponas Bartkus. (Eilės) 10

Pažvelgus atgas. (Romos) \$1.00

Palocis ežero dugnuose. (Triju veiksmų drama) 15

Pamokinanti aprašymai iš gyvenimo žmonių 20

Iš bažnyčios istorijos 10

Iš kur atsiranda nusidėjeliai? 10

Itekmė socijališkų sanlygų ant vienos kultūros šakų 15

Intekmė dantų ant žmogaus gyvenimo 10

Juozas Arch. Sodietis—deputatas Anglijoje 10

Jonas Krikštijotės (Penkiaveiksmė tragedija su prologu) 30

Juozapas Koniuševskis arba kančinimas Unijotų 25

Kabalas 10

Kėkštū Simas. (Apsaka iš ūkininkų gyvenimo) 10

Kainas. (Misterija. Trijuose aktuose) 25

Kaip Sicilijos kaimiečiai kovojo už savo tėses 10

Kur mūsų išganymas? 25

Kunigija ir svetiski valdžia 15

Keletas minčių apie mirties bausmę 10

Kaip valstiečiai kovojo už žemę ir laisvę 15

Kaip apsivesti ir laimingai gyventi 15

Kaip darbo žmonėmė išsilino suoti 10

Keletas žodžių apie lietuvius ir naudingi pamokinimai 15

Knygelė dėl lietuvišku kareiviu

KIŠENINĖ KNYGA.

dėl kirkpėjus arba siūvėjus paikymui kvormi ir kirkpui vyriškų drabužių.

50 puslapių. Gražiai apdarysta. Prekė \$4.00

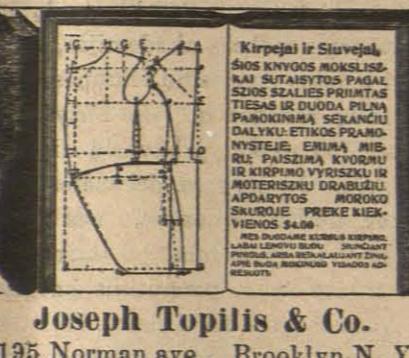
Tokia pat knyga del moteriškų dra-

VISIEMS DEL GEROVES!

Mūsų viengenciai skaito visokius raštus, kaip menkesni, taip ir geresnių raštojų, bet tankiai atsitaiko, kad randasi suvisai nesuprantami žodžiai, kurių be tam tikro vadovėlio jokiui būdu negalima suprasti.

Todėl mės kiekvienam patarimame nusipirkti *Svetimų ir nesuprantamų žodžių žodynėli*, kuris skaitytojui gali labai daug pagelbėti, susituikus nesuprantamus žodžiams. Kaina tik 35 cent. Galima gauti pas:

J. J. PAUKŠTIS Co.
120 Grand s. Brooklyn N.Y.

Joseph Topilis & Co.
195 Norman ave., Brooklyn, N. Y.

Telephone: Greenpoint 8.

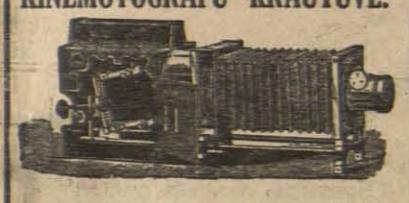
Daktaras

A. Sliujiute-Jankaučiene. gydo visokias ligas moterų, vaikų, vyrų ir lanko prie palagų.

VALANDOS: Nuol 12-20 p. iet.
nuo 7-8 vakare.

265 Berry St., prie Grand St., BROOKLYN, N. Y.

KINEMOTOGRAFU KRAUTUVE.

THE AMERICAN Prekė \$7.00
Labai puiki mašina drukavojimui laiškų.

J. J. PAUKŠTIS & CO.

120-124 Grand Str.

Šita mašina puikiai drukuoja, labai aiškus drukas ir druciai padaryta, visa jos sistema gražiai sutaisyta. Ji parsiduoda po 80 dol., bet dabar ant trumpo laiko atpiginti iki už 7 dol. Skrynelė 2 dol. Kaina reikalinga tanki, at kilnotis, tai geriausia pirkti mašiną su skrynele, kurią pasiūlęs į ranką kaip čemodaną galį neštis kur nori.

Patent skrynelė \$2.00
O mašina \$7.00

Telephone 1331

Nik. P. Zelwiss

Lietuviškas graborius.

Isbalamuotojas ir laidotuvės Direktorius. Karietos laidotuvėms, veseilioms ir krikštynoms.

Offisas ir gyvenimas:
1034 Bank Street,
Waterbury, Conn.
Lietuvių, kreipkitės reikale.

PATENTS

principally obtained OR IN THE TRADE-MARKS, CAVELLES, COPYRIGHTS AND TRADES registered. TRADITIONALLY PRACTICED. Highest reference. Good model, sketch or photo, for free report on patentability. All business confidential. HAND-BOOK FREE. Explain your invention How to Obtain and Sell Your Patent. Write Wm. Ray, How & Götter, explain best mechanical movements, and contains 300 other subjects of importance to inventors. Address, H. B. WILLSON & CO. Patent Attorneys Box 383 Willson Bldg. WASHINGTON, D. C.

Teisingiausia Lietuviška Agentura

PARDUODU LAIVAKORTES
ant geriausių ir greičiausių Lai-
vy, keleivinių visados bus užga-
nindintais.

SIUNČIU PINIGUS

Į visus dalis sveto kuo-greičiausiai
ir pagal pinigų kursą. (Sto-
viu po kaucijus \$30.000.)

Teipgi Pinigus priimai kurie
nor pasidėt dėl apsaugojimo ir
ant kiekvieno pareikalavimo juos
sugražinu.

PIRMO KLIOS HOTELIS,
Skaniausi ir sveikiausi visoki gė-
rimai, per tai visados svečių pil-
na, kiekvieną draugiškai ir malo-
niai visados pavažiina.

P. J. CHMIELIAUSKAS,
177 E. Main St. PLYMOUTH, PA.
(Bell Phone 8-R)

Telephones: 3254-T—Market.

Daktaras

Jonas J. Kaškiaučius

Gydo vyru, moterių ir vaikų ligas,

pagelbsti prie gindymo.

VALANDOS: Nuo 9-12 ryt.
nuo 6-8 vak.

88 Jefferson Str. prie Ferry Str.

NEWARK, N. J.

Telephone 1295 GREENPOINT.

P. BUTKUS

LIETUVISZKAS GRABORIUS (UNDERTAKER)

Isbalamuotojas ir laidotuvės Direktorius.

Karietos laidotuvėms, veseilioms ir krikštynoms.

Mano gyvenimo Offisas atidarus

DIENĄ IR NAKTĮ.

213½ Berry Str. Brooklyn, N. Y.

Branch Office: 48 Hudson Ave.

LIETUVIAI KREIPKITĖS REIKALE PAS LIETUVI.

Zmijecznikas

yrą tikrasis

Geriausias Linimentas arba PAIN
PELLERIS ant sveto nuo visokiu
uos skaudėjimų, KAULU, PERSAL-
MO, REUMATIZMO, STRĒNU SOP-
SAUSGELŪ, KAKLO, GALVOS
KIMO IR DIEGLIU.

Jeigu nori ligoje ir nelaimėje
pas gelbėti, neješkod rodos pas kokius ne-
mokinčius žydėtis ar kryziokus
prie puly, bet kreipkis arba tiesiai pa-
raškys savo locna vienauti, reikala-
damas tikrą, grynu gydantį vali-

— pas

ALBERT G. GROBLEVSKY

Plymouth, Pa.
garsas dirbėja „Lenkiškai ir Lietuviškai
gydytojai“, o persitinkini, kad nė-
klesis veltui ir ant apgavysčių save

„Lenkiškai-Lietuviškai“ valstai jau
tuksčiančius padarė sveikais — išgydys
Tave!

Ypatingai SLAPTAIS ligas gydomo
je gilioje slapoje užlaikome, kaip kusig-
išpažinti.

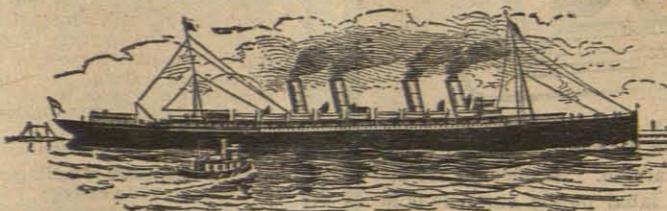
Deito jeigu troški tikros gydytojoms
pagelbos, aprašy savo negerovę, aščiai-
ri ir su mukmenomis, pridėk 2 centus ant
atsakymo laisvai, o niekuomet to nes-
galiėsi.

Adresas:
Albertas G. Groblevskis
Cor. Elm and Main Sts.
Plymouth, Pa.

Bischoff's Banking House

287 Broadway Kampas Reade Gatvės

New York N. Y. Telefonas: Worth 2822

Kas reikalaus teisingo pataruavimo ir nori kad jo reikalių būtų greitai atlikti, tegu atsilaikia i

Seniausji Bankinė Namo. Uždėta 1848 m.

\$100.000 (simtas tuksčiančių dolerių) yra mūų kaučia sudėta į reidišką kasą.
Pinigus siundiamo į Kraju kuo greičiausiai. Pinigus visų kaučių išmaišome pagal kurso. Pinigus primatei ant процens po išduodame ant paraičiavimo. Šiportas pardidžiamas ant geriausios galių.

Pinigus išgalių vien Linijų į ir iš Krajanų už piliatus kalną. Pásportas dėl kelioniaudžiu į Kraju parupiname. Daviernastis padarome pigiai ir visas kitas rejaliališkas popierius per paludijimui

Konsullo. Atliekėjimą daug atliekame kuo tiesiausiai.

Atidaryta: kas dieną iki 6 valakare.

Subatoje iki 8 val. vakare. Nedėlioje nuo 10 iki 12 val. ryte.

ADVOKATAS

VIKTORAS E. GARCAS

New York, N. Y.

Išveda pasekmungiausiai visas Kriminališkas ir Privatiškas Provaos visuosis Amerikos ir Rusijos suduosis. Jei jums atsitinka kokia nelaimė (sužidžia) pasiklausauke pirmiai mano rodos. Išduodu visokias Rajantališkas popierias Daviernastis ir t. t. Su PALIUDIJIMU KONSULIO. Kas negali asabiai kai atsilaikyt, tegul atsilaikia per laiską ant sekandžio adreso:

VIKTOR E. GARTZ

(Advokatas)

45 Broadway, New York, N. Y.

BUKIE VYRAS

RUPTURA, VARICOCELE, PRAPUOLE SPEKOS, UŽNUODYTAS KRAUJAS ATIMA JUMS VYRISZKUMA

Bukie
Išmin-
tingas.
Likie
Sveikas.

DR. O'MALLEY BUDAS

Visados išgydo!

Išbandyta per 30 metų!

Be peilio ir vajiso!

Išrasta per mane!

Naudojamas tik mano ofise!

PASARGA. Darbininkai, katrie pas

mane dirbo, gal sakyti kad jie žino mano
methodą ir pagal ją gydo be operacijos,
gal jie ir pamėgžia mano rastus. Bet
randasi tik Vienas Dr. O'Malley Budas

ir naudojamas til Mano Ofise.

THE LACKAWANNA

Parankiausei geležinkelio Europon
keliaujantiems. Linijos sueina prie
Trans-Atlantiškių laivų. Nebran-
gai perdavinėja bagažą ir perveža
pasažierius.

The Road of Anthracite

(Kietųjų auglinių kelias).

Trumpiausis kelias į Buffalo.

Tiesiai į Scrantoną ir Anglių Britiją.
Tarpe New York ir Buffalo penki
traukiniai kasdien.

Tarpe New York, Chicago ir Va-
karų keturi traukiniai kasdien.

Tarpe New York, St. Louis ir
Pietvakarių, kasdien.

Tarpe visų vietinių Punktų nuolatini-
nių ir parausų susinešimas.

Artymesnį informaciją apie kai-
nas, traukinių begijojimą, etc., kre-
piktis pas savo vieni-
tinį agentą arba ra-
šykite pas:

George A. Cullen,
General Passenger
Agent,
90 West Street, N. Y.

Lackawanna Railroad

317-319 Grand St.,
Telephone, 1102 Williamsburgh

Nepamirškit Tautisko Namų!

Erta, daili salė mitingams, ve-
selijoms, tea rams ir baliam.

Gardis degtinė, šviežias alus,

kvėpia cigara, skanus užka-
džiai ir nakvinė.

TAI LIETUVIŲ UŽEIGA.

Razutis & Dixon

101-103 Grand st., Brooklyn, N. Y.

Telephone 1470 Greenpoint.

Jonas S. Lopatto

Attorney and Counsellor-at-Law (Lie-
tuvos advokatas pabaigės Pennsyl-
nijos Universitetą), užsimilia varymu
provy visuose teismuose.

Offisas rumuoje 47-48-49 Beams
Building, kampo Public Square ir
North Main Street, WILKES-BARRE,
PENN'.

Office Phone Peoples 87

„ Bell 47

Residence Peoples 1100

12 dideliu ir 12 mažu,

H. B. ROSENSON

BROOKLYN, N. Y.

Telephone Orchard 1133.

Dr. I. R. TILLMAN

Ofiso valandos:

8-10 ryt., 1-2 po piet, 6-8 vakare.

Nedėlioje: 8-10 ryt., 1-2 po piet.

276 E. Broadway, New York.

Galima susikalbėti lietuviškai ir len-
kiskai.

No. 2 Cor. Nesbitt ir B.

EAST PLYMOUTH, PA.

bei romatizmas išnyko. Dabar sveikas, linkamas, išskirtinė kartu dėka vaju.

Su guodone A. KARANAUSKAS, Box 233, Seelyville, Ind.

H. HARSKÖVÉ, 1723 Hancock St., Philadelphia, Pa. Labai sirdges sunkia viršiška

ligos. Nuodugnių išgydys, išdingai dekavojas Kliniku už gerą sveikatą ir naują gyvenimą.

Nemaižau yra dėkinga Mrs. MARÉ O'CIPÉNÉ, iš Conemaught, Pa. kuri sirsugis 9 metus skan-

diu galvą, kuri, vidurin, pūslės, ir baigiai tekišamą ligą, dabar džiungiasi su manu ger-

asveikinėmis. Išgydys, išskirtinė kartu dėka vaju.

JEIGU negali pribūti asabilčiai, tai parašyk lietuviškai kai kenkia, o gausi rodg, pamoklin-